

**REVIZIJSKO POROČILO O PRAVILNOSTI IN SMOTRNOSTI
POSLOVANJA MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR
PRI IZVAJANJU OKOLJSKE POLITIKE OD LETA 2000 DO 2004**

*Bedimo
nad potmi
javnega
denarja*

POS LANSTVO

Računsko sodišče pravočasno in objektivno obvešča javnosti o pomembnih odkritjih revizij poslovanja državnih organov in drugih uporabnikov javnih sredstev ter svetuje, kako naj državni organi in drugi porabniki javnih sredstev izboljšajo svoje finančno poslovanje.

**REVIZIJSKO POROČILO O PRAVILNOSTI
IN SMOTRNOSTI POSLOVANJA
MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR PRI IZVAJANJU
OKOLJSKE POLITIKE OD LETA 2000 DO LETA 2004**

Računsko sodišče je revidiralo *poslovanje Ministrstva za okolje in prostor* (v nadaljevanju: MOP) v delu, ko to opravlja dejavnosti spremljanja stanja onesnaženja in ukrepanja za varovanje površinskih in podtalnih voda ter tal v porečju reke Mure, priprave in zagotavljanja ustreznih podlag za poslovanje Krajinskega parka Goričko ter varovanja biotske raznovrstnosti v porečju reke Mure in na Goričkem.

Cilja revizije sta bila izrek mnenja o pravilnosti in smotrnosti poslovanja MOP pri spremljanju stanja onesnaženja in ukrepanja za varovanje površinskih in podtalnih voda ter tal v porečju reke Mure, priprave in izvajanja ustreznih podlag za poslovanje Krajinskega parka Goričko ter varovanju biotske raznovrstnosti v porečju reke Mure in na Goričkem.

Računsko sodišče je MOP o pravilnosti poslovanja v obdobju od leta 2000 do leta 2004 izreklo *mnenje s pridržkom*. Na izrek mnenja so vplivale naslednje nepravilnosti:

- MOP ni pripravilo poročila o stanju okolja vsako leto, kot je zahteval ZVO, in v poročilo ni vključilo vseh podatkov, ki jih je kot vsebino poročila predpisoval ZVO;
- MOP ni pripravilo začasnega načrta upravljanja z vodami za vso državo, kot zahteva ZV-1;
- MOP ni izdelalo poročila o opravljenem monitoringu površinskih voda za leto 2003, kar ni v skladu s Pravilnikom o kemijskem stanju površinskih voda;
- MOP ni izdelalo poročila o opravljenem monitoringu površinskih voda za življenje sladkovodnih rib za leto 2003, kot določa Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib;
- minister za okolje in prostor ni določil začasnih upravljaljskih smernic za park, kot določa Uredba o Krajinskem parku Goričko.

Na podlagi ugotovitev o učinkovitosti načrtovanja in uspešnosti doseganja zastavljenih ciljev ter izvajanja ukrepov okoljske politike MOP računsko sodišče meni, da proces načrtovanja ciljev ni bil učinkovit. Cilji okoljske politike v obdobju od leta 2000 do leta 2004 niso bili načrtovani tako, da bi bilo mogoče ugotavljati stopnjo njihovega uresničevanja. Za večino ciljev niso bili določeni pričakovani rezultati in niso bili določeni indikatorji, na podlagi katerih bi bilo mogoče spremljati njihovo uresničevanje. Za ukrepe, ki so bili načrtovani za doseg ciljev, ni bilo predvideno, v kolikšni meri bodo prispevali k uresnitvi posameznega cilja. Menimo, da MOP pri pripravi Nacionalnega programa varstva okolja časovnih okvirov za pripravo in sprejem predpisov in drugih ukrepov za uresničevanje posameznih ciljev varovanja voda, tal, biotske raznovrstnosti, ohranjanja narave in razglasitve posebnih varovanih področij ni ustrezno načrtovalo glede na zahtevnost zastavljenih nalog, zaradi česar ni bilo mogoče zagotoviti njihove pravočasne priprave, sprejetja in izvedbe. V operativnih programih za zmanjšanje emisij v vode iz

razpršenih in točkovnih virov, ki so bili sprejeti v obdobju od leta 1999 do 2004, niso bili določeni vsi potrebni kriteriji, da bi bilo mogoče ocenjevati uspešnost doseganja zastavljenih ciljev.

Ugotovili smo, da je MOP uresničilo vse cilje, ki so bili določeni v programih za izvajanje različnih vrst imisijskega monitoringa voda, ter cilje, ki si jih je za izvajanje monitoringa reke Mure zadala slovensko–avstrijska komisija za reko Muro. Menimo, da bi bilo lahko delovanje Krajinskega parka Goričko bolj uspešno, če bi bila pred njegovo ustanovitvijo na podlagi opravljenega kartiranja habitatov ter kartiranja in digitaliziranja prostorskih načrtov izvedena tudi evalvacija rezultatov opravljenih nalog.

MOP je že med revizijskim postopkom začelo pripravljati načrte upravljanja z vodami, izdalo je Poročilo o opravljenem monitoringu površinskih voda v letu 2003 ter o opravljenem monitoringu površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib, Poročilo o stanju okolja pa mora v skladu s 106. členom novega Zakona o varstvu okolja pripraviti v letu 2006. Za nepravilnosti in nesmotrnosti, ki jih MOP ni odpravilo med izvajanjem revizijskega postopka, je računsko sodišče zahtevalo odzivno poročilo, v skladu s katerim mora MOP v roku 90 dni izkazati ukrepe, ki se nanašajo na sprejetje začasnih upravljaljskih smernic Krajinskega parka Goričko v skladu s 23. členom Uredbe o Krajinskem parku Goričko.

Računsko sodišče je MOP priporočilo, naj

- okrepi mednarodno sodelovanje pri odločanju o varovanju narave ter upravljanju z obmejnimi območji;
- pripravi navodila za izdelavo operativnih programov, ki jih je potrebno sprejeti v skladu z resolucijo NPVO;
- zagotovi boljše sodelovanje med organi v sestavi ministrstva pri izvajanju nadzora nad onesnaževalci površinskih in podzemnih voda;
- spodbudi poglobitev sodelovanje Krajinskega parka Goričko z avstrijskim parkom Raab in madžarskim parkom Őrségi in pripravi skupni upravljaljski načrt, kar bo omogočilo boljšo izmenjavo izkušenj ter oblikovanje dobre prakse pri vodenju parkov in upravljanju z zavarovanimi območji; mednarodno povezovanje med parki omogoča tudi izboljšanje možnosti pri pridobivanju sredstev iz različnih evropskih strukturnih skladov ter kohezijskega sklada.

KAZALO

1. UVOD	8
1.1 PREDMET IN CILJI REVIZIJE.....	8
1.2 PREDSTAVITEV MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR	10
1.3 PREDSTAVITEV STANJA OKOLJA NA OBMOČJU, PREGLEDANEM V REVIZIJI.....	11
1.3.1 Onesnaženje reke Mure na mejnem področju med Avstrijo in Slovenijo.....	11
1.3.2 Onesnaženje podtalnih voda v porečju mejnega toka reke Mure med Avstrijo in Slovenijo ter na Goričkem	14
1.3.3 Onesnaženje tal v porečju mejnega toka reke Mure med Avstrijo in Slovenijo ter na Goričkem.....	14
1.3.4 Varovanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti ob mejnem toku reke Mure ter na Goričkem in območja Natura 2000.....	14
2. UGOTOVITVE	16
2.1 POROČANJE O STANJU OKOLJA IN PRIPRAVA PODZAKONSKIH AKTOV NA PODLAGI ZAKONA O VARSTVU OKOLJA IN ZAKONA O VODAH.....	16
2.1.1 Priprava poročila o stanju okolja.....	16
2.1.2 Priprava nacionalnega programa upravljanja z vodami ter načrta upravljanja z vodami	17
2.2 IZVAJANJE MONITORINGA POVRŠINSKIH IN PODTALNIH VODA TER TAL.....	18
2.2.1 Imisijski monitoring	18
2.2.1.1 Imisijski monitoring površinskih voda.....	19
2.2.1.2 Monitoring kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib	21
2.2.1.3 Monitoring kakovosti podzemnih voda.....	22
2.2.1.4 Monitoring tal.....	23
2.2.2 Imisijski monitoring, ki ga izvaja avstrijsko – slovenska komisija za Muro	23
2.2.3 Podatki o emisijskem monitoringu	24
2.3 NAČRTOVANJE IN DOSEGANJE CILJEV TER PRIPRAVA IN IZVAJANJE UKREPOV ZA ZMANJŠANJE POSLEDIC ONESNAŽEVANJA POVRŠINSKIH IN PODTALNIH VODA TER TAL	24
2.3.1 Načrtovanje ciljev in ukrepov, določenih v Nacionalnem programu varstva okolja.....	24
2.3.2 Priprava in izvajanje ukrepov, določenih v Nacionalnem programu varstva okolja.....	25
2.3.3 Priprava in izvajanje operativnih programov za varovanje površinskih in podtalnih voda ter tal.....	26
2.3.4 Priprava resolucije Nacionalnega programa varstva okolja.....	29

2.3.5	Investicije na področju odvodnje in čiščenja komunalnih voda ter oskrbe z vodo	30
2.3.6	Izvajanje nadzora onesnaževalcev okolja	31
2.4	VAROVANJE NARAVE IN OHRANJANJE BIOTSKE RAZNOVRSTNOSTI NA GORIČKEM	32
2.4.1	Politika države na področju varovanja narave in ohranjanja biotske raznovrstnosti	32
2.4.1.1	Pravne podlage za varovanje narave in ohranjanje biotske raznovrstnosti	32
2.4.1.2	Določitev varovanih območij v Sloveniji in opredelitev Nature 2000 – posebej varovana območja	34
2.4.2	Ustanovitev Krajinskega parka Goričko	34
2.4.2.1	Projekt PHARE za ustanovitev Krajinskega parka Goričko	34
2.4.2.2	Določitev Krajinskega parka Goričko za krajinski park in v območje Nature 2000	35
2.4.2.3	Ustanovitev Javnega zavoda Krajinski park Goričko	36
2.4.3	Delovanje Javnega zavoda Krajinski park Goričko	36
2.4.3.1	Načrt upravljanja in začasne upravljavske smernice	36
2.4.3.2	Financiranje JZ KPG	38
2.4.3.3	Delovanje JZ KPG v letu 2004	38
2.4.4	Trilateralno sodelovanje Javnega zavoda Krajinski park Goričko	39
3.	MNENJE	41
3.1	MNENJE O PRAVILNOSTI POSLOVANJA MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR	41
3.2	MNENJE O SMOTRNOSTI POSLOVANJA MINISTRSTVA ZA OKOLJE IN PROSTOR	42
3.2.1	Mnenje o učinkovitosti načrtovanja ciljev in ukrepov okoljske politike ter postopku ustanavljanja Krajinskega parka Goričko	42
3.2.2	Mnenje o uspešnosti izvajanja programov monitoringa in ukrepov za zmanjšanje onesnaženja površinskih ter podzemnih voda in tal ter ustanovitve in zagotovitve podlag za delovanje Krajinskega parka Goričko	43
4.	ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA	44
5.	PRIPOROČILA	46

1. UVOD

Revizija pravilnosti in smotrnosti izvajanja okoljske politike na Ministrstvu za okolje in prostor¹, Dunajska cesta 48, Ljubljana (v nadaljevanju: MOP) ter organov v njegovi sestavi je bila uvrščena v program dela Računskega sodišča Republike Slovenije (v nadaljevanju: računsko sodišče) za leto 2005. Sklep o izvedbi revizije je bil izdan 4. 4. 2005².

1.1 Predmet in cilji revizije

Predmet revizije je bilo poslovanje in ravnanje MOP ter organov v njegovi sestavi v obdobju od leta 2000 do leta 2004 pri

- spremljanju stanja onesnaženja ter ukrepanja za varovanje kvalitete vode reke Mure v delu, kjer je Mura mejna reka med Republiko Avstrijo in Republiko Slovenijo, ter podtalnice in tal v porečju dela reke in mednarodnem sodelovanju pri reševanju skupnih vprašanj mejnega toka reke Mure ter
- ustanovitvi in zagotovitvi ustreznih podlag za delovanje Krajinskega parka Goričko (v nadaljevanju: KPG) ter njegovem sodelovanju s sosednjima parkoma, avstrijskim Raabom in madžarskim parkom Órségi, ter ukrepanju za zagotavljanje biotske raznovrstnosti.

Ugotavljali smo, ali so MOP in organi v njegovi sestavi zagotovili izvajanje okoljske politike pri ravnanju s površinskimi in podzemnimi vodami in tlemi ter pri zagotavljanju biotske raznovrstnosti v skladu s sprejeto zakonodajo, Nacionalnim programom varstva okolja³ (v nadaljevanju: NPVO) in operativnimi programi. Revizijo smo opravili za območja

- mejnega toka reke Mure med Republiko Avstrijo in Republiko Slovenijo med Šentiljem in Gornjo Radgono,
- porečja mejnega toka reke Mure, za območje občin Šentilj in Gornje Radgone in
- Goričkega, ki obsega območje občin Cankova, Dobrovnik, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci ter Šalovci.

Predmet revizije je bil določen v sodelovanju z Avstrijskim računskim sodiščem in Nacionalnim revizijskim uradom Republike Madžarske, ki sta izvedla revizijo za določena območja na njuni strani meje.

¹ V obdobju od 30. 11. 2000 do 30. 11. 2004 je Ministrstvo za okolje in prostor v skladu z Zakonom o delovnem področju ministrstev ter Zakonom o državni upravi pokrivalo tudi področje energije, po 1. 12. 2004 pa tega področja ne vključuje več. Glede na to, da sta bili med pripravo poročila v ministrstvo vključeni le področji okolja in prostora, v poročilu uporabljamo kratico MOP tudi za obdobje, ko je bilo v poslovanje ministrstva vključeno področje energije.

² Št. 1209-5/2005-3.

³ Uradni list RS, št. 83/99.

Pripravljeno bo tudi skupno poročilo, ki bo prikazalo primerjave pri izvajanju okoljske politike v vseh treh državah.

Cilj revizije je bil izrek mnenja o pravilnosti in smotrnosti poslovanja MOP in organov v njegovi sestavi pri zagotavljanju spremljanja stanja onesnaženja ter ukrepanja za varovanje površinskih in podtalnih voda ter tal v porečju reke Mure ter pri ustanovitvi in zagotavljanju ustreznih podlag za delovanje KPG in varovanju biotske raznovrstnosti na revidiranem območju.

Revizija pravilnosti poslovanja je obsegala predvsem preizkušanje

- usklajenosti poročanja o stanju okolja z Zakonom o varstvu okolja⁴ (v nadaljevanju: ZVO) in Zakonom o varstvu okolja – 1⁵ (ZVO–1),
- priprave vseh podzakonskih aktov na podlagi ZVO–1, Zakona o vodah⁶ (v nadaljevanju: ZV–1), Zakona o ohranjanju narave⁷ (v nadaljevanju: ZON) ter Uredbe o Krajinskem parku Goričko⁸ (v nadaljevanju: UKPG) ter
- izvedbe zahtevanega imisijskega monitoringa⁹ površinskih in podzemnih voda ter tal in poročanja o rezultatih emisijskega monitoringa glede na zahteve Pravilnika o imisijskem monitoringu podzemne vode¹⁰, Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod iz objektov in naprav za proizvodnjo in predelavo¹¹, Pravilnika o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda¹², Pravilnika o imisijskem monitoringu onesnaženosti podzemnih vod, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo¹³, Pravilnika o monitoringu onesnaženosti podzemnih voda z nevarnimi snovmi¹⁴, Pravilnika o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter pogojih za njegovo izvajanje¹⁵, Uredbe o kemijskem stanju površinskih voda¹⁶, Uredbe o kemijskem stanju površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo¹⁷, Uredbe o kakovosti podzemne vode¹⁸, Uredbe o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib¹⁹, Pravilnika o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib²⁰ ter Pravilnika o obratovalnem monitoringu pri vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla²¹.

⁴ Uradni list RS, št. 32/93, 1/96, 56/99, 22/00, 31/00, 67/02 in 41/04.

⁵ Uradni list RS, št. 41/04.

⁶ Uradni list RS, št. 67/02, 110/02, 2/04 in 41/04.

⁷ Uradni list RS, št. 56/99, 31/00, 110/02, 119/02 in 41/04.

⁸ Uradni list RS, št. 101/03.

⁹ Opravljanja monitoringa za vse predpisane parametre, zagotavljanja monitoringa na vseh merilnih mestih, zagotavljanja zahtevane ogostosti opravljanja meritev predpisanih parametrov in pravočasnega poročanja o opravljenem monitoringu.

¹⁰ Uradni list RS, št. 42/02.

¹¹ Uradni list RS, št. 35/96, 29/00 in 106/01.

¹² Uradni list RS, št. 42/02.

¹³ Uradni list RS, št. 40/01.

¹⁴ Uradni list RS, št. 5/00.

¹⁵ Uradni list RS, št. 35/96, 29/00 in 106/01.

¹⁶ Uradni list RS, št. 11/02.

¹⁷ Uradni list RS, št. 125/00, 4/01 in 52/02.

¹⁸ Uradni list RS, št. 11/02.

¹⁹ Uradni list RS, št. 46/02.

²⁰ Uradni list RS, št. 71/02.

²¹ Uradni list RS, št. 55/97.

Pri reviziji smotrnosti poslovanja smo poskušali odgovoriti na naslednja revizijska vprašanja:

- ali je sistem imisijskega monitoringa zastavljen tako, da zagotavlja točne, ažurne in zanesljive podatke o opravljenih meritvah parametrov onesnaženja,
- ali so bili uresničeni cilji, določeni v programih monitoringa onesnaženja reke Mure, s poudarkom na mejnem toku med Republiko Slovenijo in Republiko Avstrijo in podtalnico v njenem porečju,
- ali je slovensko – avstrijska komisija za reko Muro uresničila cilje pri skupnem izvajanju monitoringa ter pri ugotavljanju in reševanju problemov onesnaženja mejnega toka reke Mure,
- ali so bili cilji ukrepov za zmanjšanje onesnaženja površinskih in podtalnih voda ter tal in ohranjanja biotske raznovrstnosti jasno določeni, merljivi, dosegljivi in časovno realno opredeljeni,
- ali so bili cilji MOP, povezani z ustanovitvijo in delovanjem KPG, uresničeni,
- ali so bili doseženi cilji varovanja površinskih in podtalnih voda ter biotske raznovrstnosti, določeni v NPVO ter v posameznih operativnih programih, ki se nanašajo na revidirane teme.

1.2 Predstavitev Ministrstva za okolje in prostor

MOP v skladu z Zakonom o državni upravi²² (v nadaljevanju: ZDU-1) opravlja naloge na področjih okolja in prostora. V okviru MOP delujejo štiri organi v sestavi:

- Agencija Republike Slovenije za okolje,
- Geodetska uprava Republike Slovenije,
- Inšpektorat Republike Slovenije za okolje in prostor in
- Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost.

Delo MOP poteka v okviru treh direktorats (Direktorata za okolje, Direktorata za prostor in Direktorata za investicije) ter Urada za mednarodne in evropske zadeve. Glede na to, da smo se omejili na področje izvajanja okoljske politike, v nadaljevanju podrobneje predstavljamo delo Direktorata za okolje, Agencije Republike Slovenije za okolje (v nadaljevanju: ARSO) in Inšpektorata Republike Slovenije za okolje in prostor (v nadaljevanju: IRSO).

Direktorat za okolje obsega pet sektorjev, in sicer Pravno–sistemski sektor, Sektor za politiko okolja, Sektor za varstvo narave, Sektor za vode in Sektor za rudarstvo in mineralne surovine. MOP skuša prek Direktorata za okolje zagotavljati zdravo življenjsko okolje za vse prebivalce Republike Slovenije ter spodbuja in usklajuje prizadevanja v smeri trajnostnega razvoja, ki ob skrbi za družbeno blaginjo temelji na varčni rabi naravnih virov. Prizadeva si povečevati skrb družbe za ohranjanje naravnega ravnovesja in biotske raznovrstnosti v državi, skrbi za ustrezne zaloge vodnih virov, kakovost voda in sonaravno urejanje površinskih in podzemnih voda ter morja. Zagotavlja tudi vključevanje okoljskih stroškov v ekonomske stroške na podjetniški in narodno gospodarski ravni.

Naloge ARSO so:

- opazovanje, analiziranje in napovedovanje naravnih pojavov in procesov v okolju,
- naloge nacionalnih služb s področja hidrologije, meteorologije, seizmologije, geofizike, varstva narave, upravljanja z vodami,

²² Uradni list RS, št. 52/02, 56/03, 61/04 in 123/04.

- službe zmanjševanja naravne ogroženosti ljudi in njihovega premoženja,
- spremljanje stanja okolja in poročanje mednarodni javnosti ter institucijam,
- uresničevanje zahtev varstva okolja, ki izhajajo iz veljavnih predpisov,
- ozaveščanje ljudi in institucij o okolju in okoljski problematiki,
- zagotavljanje javnih kakovostnih okoljskih podatkov ter
- ohranjanje naravnih virov, biotske raznovrstnosti in zagotavljanje trajnostnega razvoja države.

IRSO nadzoruje izvrševanje zakonov, drugih predpisov in splošnih aktov, ki urejajo

- varstvo okolja in narave ter ekološki nadzor na državni meji,
- vodni režim, urejanje voda in gospodarjenje z njimi,
- urejanje prostora in naselij,
- graditev objektov in gradbenih konstrukcij,
- izpolnjevanje bistvenih zahtev za objekte,
- stanovanjske zadeve in
- geodetske dejavnosti.

Načrtovana in porabljena sredstva MOP in organov v njegovi sestavi za izvajanje okoljske politike v obdobju od leta 2000 do leta 2004 so razvidna iz priloge 1.

V obdobju od leta 2000 do 2004 so bili za poslovanje MOP in organov v njegovi sestavi odgovorni ministri:

- dr. Pavel Gantar od 1. 1. 2000 do 7. 6. 2000,
- dr. Andrej Umek od 8. 6. 2000 do 30. 11. 2000,
- mag. Janez Kopač od 1. 12. 2000 do 3. 12. 2004 in
- Janez Podobnik od 3. 12. 2004 dalje.

1.3 Predstavitev stanja okolja na območju, pregledanem v reviziji

1.3.1 Onesnaženje reke Mure na mejnem področju med Avstrijo in Slovenijo

Na podlagi podatkov imisijskega monitoringa kakovosti površinskih voda, ki ga izvaja ARSO kot del programa državnega monitoringa, ter podatkov meddržavnega monitoringa, ki ga opravlja avstrijsko – slovenska komisija za Muro, lahko ugotovimo dolgoročni trend upadanja onesnaženja reke Mure v daljšem časovnem obdobju²³, tako z vidika biološke kakovosti, kakor tudi z vidika obremenitve s kemijskimi spojinami. Biološka kakovost²⁴ Mure je bila v sedemdesetih letih uvrščena v najslabši, četrti kakovostni razred. Od sredine devetdesetih let dalje meritve tako na merilnem mestu Ceršak pri Šentilju²⁵

²³ Vir podatkov je Poročilo '10 let Stalne slovensko–avstrijske komisije za Muro', september 2001, ter podatki iz baze 'Eko vode' državnega monitoringa površinskih voda za reko Muro.

²⁴ Način uvrščanja vodotokov v kakovostne razrede glede na biološke, kemijske in bakteriološke značilnosti je opisan v točki 2.2.1.1 Razredi za določanje biološke kakovosti vode so določeni na podlagi strokovne literature. Obstojajo štirje razredi, pri čemer razred I pomeni biološko najustreznejšo vodo, razred IV pa biološko najmanj ustrezno vodo. Uvrstitev v razrede opravijo biologi glede na vsebnost in značilnost posameznih živih organizmov v vzorcih odvzetih sedimentov.

²⁵ Ob vstopu Mure v Slovenijo.

kot tudi na merilnem mestu Petanjci v Gornji Radgoni²⁶ kažejo, da se po skupni oceni²⁷ kakovosti Mura uvršča v drugi do tretji kakovostni razred.

Tabela 1: Skupna ocena kakovosti vode reke Mure v obdobju od leta 1987 do leta 2003

Merilno mesto	S K U P N A O C E N A																
	Leto																
	'87	'88	'89	'90	'91	'92	'93	'94	'95	'96	'97	'98	'99	'00	'01	'02	'03
Ceršak	3-4	3	3	3	3	(2)-3	2-3	2-3	2-3	(2)-3	(2)-3	(2)-3	(2)-3	2-3	2-3	(2)-3	(2)-3
Petanjci	3-4	3	3	3	3	(2)-3	2-3	2-3	2-3	(2)-3	(2)-3	2-3	(2)-3	2-3	2-3	(2)-3	3
Mota ²⁸	-	-	2-3	3	3	(2)-3	2-3	2-3	2-3	(2)-3	(2)-3	(2)-3	(2)-3	2-3	(2)-3	(2)-3	(2)-3

Vir: Podatki ARSO, Poročila o opravljenih monitoringih površinskih voda za leta 2000, 2001, 2002 in 2003.

Po ugotovitvah iz zapisnikov slovensko – avstrijske komisije za Muro je bil najpomembnejši vzrok onesnaženja Mure v sedemdesetih letih izpuščanje industrijskih in komunalnih odpadnih voda celulozne in papirne industrije, predvsem z avstrijske strani meje. S posodobitvijo industrije ter z dosledno gradnjo čistilnih naprav za komunalne in odpadne vode so uspeli kakovost vode v dvajsetih letih postopno izboljševati. Vzrok za ponovno povečanje onesnaženja med Šentiljem in Gornjo Radgono za polovico kakovostnega razreda v letu 2003 je mogoče pripisati predvsem lokalnim onesnaževalcem na slovenski strani meje.

Tudi rezultati kemijskih analiz vode reke Mure kažejo na trend zmanjševanja onesnaženosti Mure. Obremenjenost z organskimi sestavinami (merjeno kot indeks KPK²⁹ obremenitev) se je od sedemdesetih let do začetka devetdesetih let zmanjšala za približno 75 odstotkov, obremenjenost z organskimi klorovimi spojinami (merjeno kot parameter vsote posameznih organskih klorovih spojin AOX³⁰) pa se je v devetdesetih letih zmanjšala za približno 90 odstotkov. Kljub trendom upadanja obeh parametrov so njune povprečne letne vrednosti še vedno med največjimi v Sloveniji, predvsem zaradi neprečiščenih komunalnih in industrijskih odpadnih voda, ki se izlivajo v Muro. V porečju reke Mure so bile v obdobju od leta 2000 do 2004 zaradi ekstenzivnega poljedelstva in prašičereje med največjimi v Sloveniji tudi vsebnosti amonijskega iona, nitratov in fosforjevih spojin, čeprav povečini niso presegale mejnih in dovoljenih vrednosti. Na podlagi izvedenega monitoringa kakovosti Mure za življenje sladkovodnih rib je bilo v letu 2003 na merilnem mestu Mota ugotovljeno preseganje mejnih vrednosti celotnega fosforja in amoniaka ter priporočenih vrednosti za vsebnost nitritov.

²⁶ Ob koncu meje z Avstrijo.

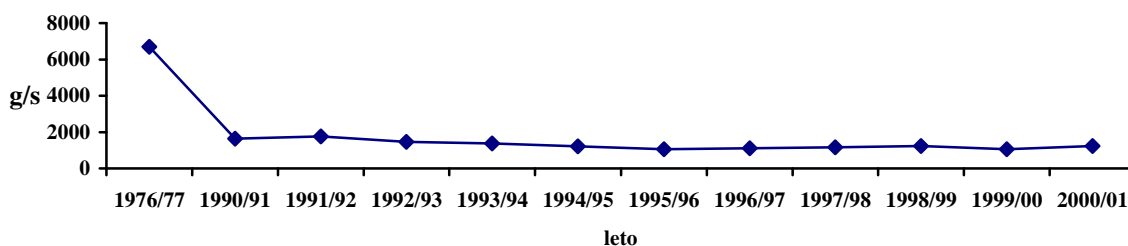
²⁷ Skupna ocena zajema biološko, kemijsko in bakteriološko kakovost vode.

²⁸ V Sloveniji so vzdolž toka reke Mure postavljena tri merilna mesta. Merilno mesto Mota se nahaja ob izstopu Mure iz Slovenije na Hrvaško.

²⁹ KPK pomeni okrajšavo za kemijsko potrebo po kisiku.

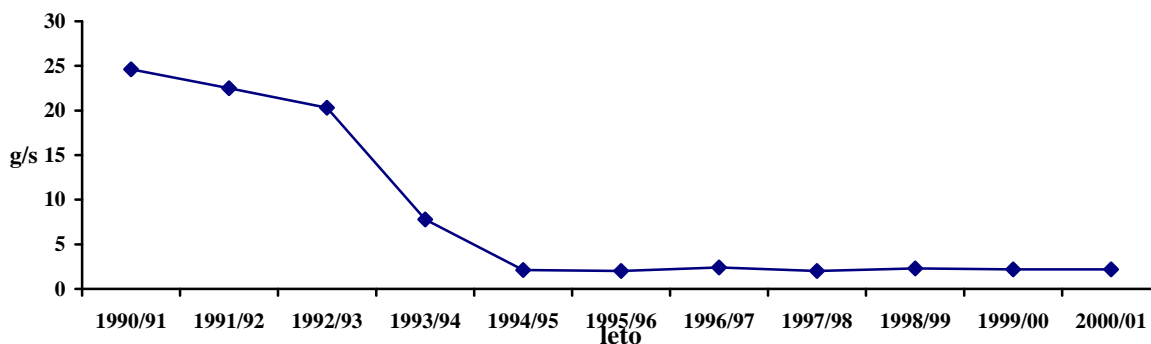
³⁰ AOX pomeni okrajšavo za adsorbirane halogenirane organske spojine.

Slika 1: Trend upadanja onesnaženja Mure z organskimi sestavinami, merjenimi z indeksom KPK

Vir: Poročilo '10 let Stalne slovensko–avstrijske komisije za Muro' ter podatki iz baze 'Eko – vode' državnega imisijskega monitoringa.

Slika 2: Trend upadanja onesnaženja Mure z organskimi klorovimi spojinami, merjenimi z indeksom AOX

Vir: Poročilo '10 let Stalne slovensko–avstrijske komisije za Muro' ter podatki iz baze 'Eko – vode' državnega imisijskega monitoringa.

Ocena kemijskega stanja Mure na vseh treh merilnih mestih je bila na podlagi Uredbe o kemijskem stanju površinskih voda opravljena za leti 2002 in 2003. Prikazana je v tabeli 2.

Tabela 2: Ocena kemijskega stanja vode reke Mure za leti 2002 in 2003

Merilno mesto	Ocena kemijskega stanja		Časovna vrsta letnih povprečnih vrednosti ostankov kemijskih snovi v sedimentu v zadnjih petih letih		Končna ocena	
	2002	2003	2002	2003	2002	2003
Ceršak	Slabo	Dobro	/	Trend naraščanja	Slabo	Slabo
Petanjci	Dobro	Dobro	/	/	Dobro	Dobro
Mota	Dobro	Dobro	/	/	Dobro	Dobro

Vir: Poročilo o monitoringu kakovosti površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2002 in Tabele monitoringa Površinskih vodotokov v Sloveniji v letu 2003.

1.3.2 Onesnaženje podtalnih voda v porečju mejnega toka reke Mure med Avstrijo in Slovenijo ter na Goričkem

Slovenija izvaja monitoring podzemnih voda kontinuirano od leta 1987 dalje. V obdobju od leta 1997 do leta 2000 je bilo najbolj kritično onesnaženje podzemnih voda s pesticidi, predvsem z atrazinom ter nitrati. Onesnaženje je največje v severovzhodnem delu Slovenije, predvsem na Prekmurskem, Murskem in Apaškem polju. V navedenem obdobju so na vseh treh poljih povprečne letne vrednosti nitratov in atrazina stalno presegale dopustne mejne vrednosti. Zaradi prepovedi uporabe atrazina je prišlo do njegovega nadomeščanja, predvsem z metolaklorom, ki pa sedaj na posameznih mestih presega dopustne vrednosti tudi do dvajsetkrat.

Onesnaženost s pesticidi je predvsem posledica čezmerne in nepravilne rabe fitofarmaceutskih sredstev za uničevanje plevelov, plesni in škodljivcev na obdelovalnih površinah. Medsebojna prepletenost podzemnih vodnih teles in njihova neraziskanost otežujeta natančnejšo lokacijo virov onesnaženja. Zaradi navedenega ravnanja se v porečju Mure ves čas pojavlja tudi problem prevelikih koncentracij nitratov v pitni vodi. V letu 2000 je koncentracija nitratov stalno presegala dovoljeno koncentracijo kar v štirih sistemih za oskrbovanje z vodo.

Na podlagi opravljenih imisijskih monitoringov podzemnih voda je bilo ugotovljeno, da so bile v revidiranem obdobju v podzemni vodi na Apaškem polju občasno povečane vsebnosti nitratov, adsorbiranih organskih spojin, atrazina, desetil – atrazina in pesticidov.

1.3.3 Onesnaženje tal v porečju mejnega toka reke Mure med Avstrijo in Slovenijo ter na Goričkem

Za območje ob reki Muri in za Goričko je značilno onesnaženje tal z dušikom zaradi čezmerne uporabe umetnih gnojil. Na tem območju so plasti vrhnjih zemljin plitve in imajo majhno sposobnost zadrževanja vode, zato je izpiranje močnejše, nevarnost onesnaženja podtalnice pa večja.

V letu 2003 je bil v Sloveniji opravljen prvi monitoring tal na posameznih parcelah na območju vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutskih sredstev. Na preiskovanih parcelah na Apaškem polju ni bila ugotovljena prisotnost razgradnih produktov atrazina, aktivnih snovi prometrin, diklobenil in diklorobenzamid, ugotovljena pa je bila prisotnost aktivnih snovi metolaklor ter terbutilazin, kar kaže na to, da so bili na preiskovanih parcelah uporabljeni predvsem pesticidni pripravki, ki vsebujejo navedeni aktivni snovi.

1.3.4 Varovanje in ohranjanje biotske raznovrstnosti ob mejnem toku reke Mure ter na Goričkem in območja Natura 2000³¹

Ohranjanje biotske raznovrstnosti je mogoče doseči predvsem z ustanavljanjem posebnih varstvenih območij, za katera veljajo posebne varstvene usmeritve za ohranitev in doseganje ugodnega stanja prosto

³¹ Območje Natura 2000 je ekološko pomembno območje na ozemlju Evropske unije, pomembno za ohranitev ali doseganje ugodnega stanja vrst ptic in drugih živalskih in rastlinskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov.

živečih rastlinskih in živalskih vrst, njihovih habitatov in habitatnih tipov ter druga pravila ravnanja za ohranjanje teh področij. Na območju, ki je bilo pregledano v reviziji, sta na podlagi Uredbe o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000)³² kot posebni varstveni območji določena KPG³³ in regijski park Mura.

Medtem, ko so bile meje KPG že določene in je bil park v letu 2004 že tudi formalno ustanovljen, pa meje regijskega parka Mura še niso natančno opredeljene. Obsegal naj bi celotno območje ob toku reke Mure, od njenega vstopa v Slovenijo do izstopa na Hrvaško.

V območje Natura 2000 je predlagan pas ozemlja ob reki Muri, od Gornje Radgone do Mote. Območje ob mejnem toku Mure med Slovenijo in Avstrijo od Šentilja do Gornje Radgone je sicer del območja regijskega parka Mura, ni pa vključeno v območje Natura 2000. Območje ob avstrijski strani mejnega toka reke Mure je bilo vključeno v območje Natura 2000.

Pojasnilo ARSO

Zaradi potencialne možnosti energetske rabe reke Mure se MOP ni odločilo predlagati območja ob Muri med območja Nature 2000. Regijski park Mura formalno še ni bil ustanovljen. MOP v revidiranem obdobju ni izvajalo nobenih aktivnosti za njegovo ustanovitev, prav tako pa ustanovitev parka ni predvidena v letu 2005. V resoluciji NPVO³⁴ je regijski park Mura sicer naveden med možnimi bodočimi parki, vendar prioritete glede njegove ustanovitve še niso določene.

Različnost odločitev obeh držav o varovanju in upravljanju z območjem ob skupnem toku reke Mure kaže na neusklajenost in nesodelovanje pri dogovarjanju o vprašanih, ki zadevajo sosednji državi. Odločitev o energetske rabi skupnega mejnega vodotoka načeloma ne more biti odločitev zgolj ene države.

---

³² Uradni list RS, št. 49/04.

³³ Ustanovitev in delovanje KPG je predstavljeno v točki 2.4.

³⁴ Poročevalec Državnega zbora RS, št. 42/05.

2. UGOTOVITVE

2.1 Poročanje o stanju okolja in priprava podzakonskih aktov na podlagi Zakona o varstvu okolja in Zakona o vodah

2.1.1 Priprava poročila o stanju okolja

2.1.1.1.a V revidiranem obdobju je bilo MOP na podlagi 75. člena ZVO dolžno vsako leto pripraviti poročilo o stanju okolja v Sloveniji. V skladu s 76. členom ZVO je moralo poročilo o stanju okolja vsebovati podatke o stanju in spremembah v okolju, ekoloških vplivih na zdravje prebivalstva, škodah v okolju, izvajanju nacionalnega programa varstva okolja in operativnih načrtov, sanacijskih programih in drugih izvedenih ukrepih, raziskavah okolja in uvajanju novih tehnologij in izdelkov, finančnih tokovih na področju varstva okolja, delovanju republiških organov in organov lokalnih skupnosti ter izvajanju javnih služb varstva okolja, pomembnih mednarodnih nalogah in ukrepih na področju varstva okolja ter druge podatke, pomembne za varstvo okolja.

Prvo poročilo o stanju okolja (v nadaljevanju: poročilo za leto 1996) je bilo pripravljeno leta 1996 na podlagi podatkov o stanju okolja za leto 1995, naslednje poročilo o stanju okolja pa leta 2002 na podlagi podatkov za leti 2000 in 2001 (v nadaljevanju: poročilo za leto 2002). V letu 2004 je ARSO na podlagi 106. člena ZVO–1³⁵ pripravila publikacijo izbranih okoljskih kazalcev za leto 2003, v kateri je prikazala primerjavo z indikatorji za leti 2000/2001, dolgoročne trende spreminjanja teh indikatorjev ter ovrednotila spremembe glede na predhodne podatke.

Ugotavljamo, da MOP ni redno poročalo o stanju okolja v Sloveniji, kot je določal 75. člen ZVO, ker ni pripravljalo letnih poročil o stanju okolja. Med obema poročiloma o stanju okolja je preteklo šest let.

2.1.1.1.b Podrobneje smo proučili poročilo za leto 2002, da bi ugotovili, ali vsebuje vse podatke, ki jih kot obvezno vsebino poročila o stanju okolja zahteva 76. člen ZVO.

Ugotovili smo, da poročilo za leto 2002 vsebuje vse zahtevane sestavine razen primerjav o spremembah stanja okolja glede na podatke, prikazane v poročilu za leto 1996, ter popolnih podatkov o izvajanju NPVO. Glede na to, da je med pripravo obeh poročil minilo šest let, menimo, da bi bilo spremembe mogoče prikazati. Poročilo za leto 2002 v poglavju 9 prikazuje le podatke o ciljih in ukrepih, opredeljenih v NPVO, ki so bili uresničeni ali izvedeni, ne prikazuje pa podatkov o ciljih in ukrepih, ki niso bili

---

³⁵ V skladu z novim ZVO–1 je MOP dolžno pripraviti poročilo o okolju v Republiki Sloveniji vsako četrto leto, vsako drugo leto pa poročilo o okolju ali njegovih posameznih delih, ki je sestavljeno iz kazalcev stanja okolja.

uresničeni ali pa se niso izvajali v predpisanih časovnih terminih. Poročilo za leto 2002 ne vsebuje pojasnil ali utemeljitev, zakaj nekateri ukrepi niso bili sprejeti, oziroma zakaj se niso izvajali.

Menimo, da vsebina poročila, v delu, ki se je nanašala na prikaz sprememb v okolju v primerjavi s podatki iz predhodnih poročil, ter prikaz ocene izvajanja NPVO, nista v celoti ustrezala zahtevam 76. člena ZVO.

2.1.2 Priprava nacionalnega programa upravljanja z vodami ter načrta upravljanja z vodami

V skladu s 54. členom ZV-1 se nacionalna politika upravljanja z vodami določi v nacionalnem programu upravljanja z vodami³⁶ (v nadaljevanju: NPUV). Za izvedbo NPUV³⁷ je potrebno sprejeti načrt upravljanja z vodami na vodnem območju Donave³⁸ in Jadranskega morja. Do sprejetja načrta upravljanja z vodami je bilo potrebno v skladu z določili 193. člena ZV-1 sprejeti začasni načrt upravljanja z vodami za območje celotne države do 27. 7. 2003.

NPUV ni bil sprejet v določenem roku, zato je bila obveznost njegove priprave kakor tudi obveznost priprave prvega načrta upravljanja z vodami vključena v resolucijo NPVO. Vlada Republike Slovenije (v nadaljevanju: Vlada RS) ju mora potrditi do konca leta 2009, do konca leta 2012 pa morajo biti izvedljivi programi ukrepov.

Glede na to, da niso bili sprejeti niti NPUV niti načrti upravljanja z vodami, menimo, da bi MOP moralo v skladu s 193. členom ZV-1 pripraviti začasni načrt upravljanja z vodami za vso državo.

Ukrep MOP

MOP bo načrta upravljanja voda na vodnem območju Donave in vodnem območju Jadranskega morja pripravilo do konca leta 2009, kot določata resolucija in Direktiva Sveta o skupni politiki Evropskih skupnosti na področju voda. Prvi del načrta je bil pripravljen junija 2004 kot Poročilo o izvajanju 3. člena in priloge I Vodne direktive, drugi del načrta pa julija 2005 kot Poročilo o izvajanju 5. člena in 6. člena ter priloge II in III Vodne direktive. Glede na vsebine, navedene v 193. členu ZV-1, je priprava začasnega načrta upravljanja z vodami na vodnih območjih tesno povezana s pripravo obeh navedenih poročil, zato bo MOP le njuni pripravi lahko pristopilo šele po dokončanju poročila o izvajanju 5. in 6. člena Vodne direktive. Priprava začasnega načrta je načrtovana in poteka skupaj z do sedaj izvedenimi nalogami v skladu s Programom dela Urada za okolje, Sektorja za vode. Dokončanje začasnega načrta je predvideno v IV. četrtletju 2005.

³⁶ NPUV mora v skladu s 54. členom ZV-1 vsebovati oceno stanja na področju upravljanja z vodami, cilje in usmeritve za varstvo voda, urejanje voda in njihovo trajnostno rabo, prioritete za doseganje ciljev upravljanja z vodami, oceno potrebnih sredstev za izvedbo programa in roke za doseganje ciljev ter usmeritve za izvajanje mednarodnih pogodb, ki se nanašajo na upravljanje z vodami.

³⁷ V skladu z 209. členom ZV-1 bi morala Vlada RS prvič pripraviti nacionalni program upravljanja z vodami najkasneje do 30. 6. 2003, načrte upravljanja z vodami pa najkasneje do 22. 12. 2009.

³⁸ Mura sodi v vodno območje reke Donave.

2.2 Izvajanje monitoringa površinskih in podtalnih voda ter tal

2.2.1 Imisijski monitoring

Po določilih 67. člena ZVO je MOP dolžno izvajati monitoring stanja onesnaženosti okolja, kamor sodi tudi izvajanje monitoringa površinskih in podtalnih voda ter tal. Imisijski monitoring deloma izvaja ARSO, deloma pa zunanji izvajalci, ki imajo akreditirane laboratorije za analiziranje vzorcev, na podlagi sklenjenih pogodb. Z zunanjimi izvajalci monitoringa ARSO sklene pogodbe na podlagi javnih razpisov.

Vse podatke o opravljenih meritvah parametrov onesnaženja hrani ARSO v elektronski obliki v bazi podatkov 'Eko – vode', ki povezuje informacijske sisteme akreditiranih laboratorijev, ki opravljajo analize odvzetih vzorcev. Za vsak podatek v bazi so shranjeni podatki o datumu in mestu vzorčenja ter izvajalcu meritev, tako da je zagotovljena popolna sledljivost podatkov. ARSO izvaja redno kontrolo točnosti podatkov zunanjih izvajalcev, vnesenih v bazo, kakor tudi podatkov iz svojega laboratorija. Način ravnanja s podatki, ki so shranjeni v navedeni bazi, zagotavljanje kakovosti podatkov ter odgovornost za kontrolo točnosti podatkov, ureja Poslovník kakovosti³⁹.

ARSO in zunanji izvajalci opravljajo vzorčenje na podlagi sprejetih mednarodnih standardov:

- osnovne, fizikalne in kemijske parametre v vodi vzorči v skladu s standardoma ISO 5667 – 6 (SIST EN 5667 – 6) ter ISO 5667 – 3 (SIST EN – 3),
- kovine v vodi in suspendiranih snoveh na podlagi standarda ISO 5667 – 6 in
- organske spojine v vodi in sedimentu na podlagi standardov ISO 5667 – 6 in ISO 5667 – 12.

ARSO je za zagotavljanje kontrole pred laboratorijskimi meritvami in med njimi izdelala navodila za ravnanje v skladu s standardom ISO 5667 – 3 ter navodila za izvajanje laboratorijskih meritev, kontrolo pa izvaja z analizami kontrolnih vzorcev, ob uporabi kontrolnih kart.

Za ugotavljanje vsebnosti posameznega parametra v vodi ali sedimentu uporabljajo ARSO in zunanji izvajalci merilne principe in referenčne metode na podlagi mednarodnih standardov ISO, DIN, SIST – EN in IM/GC – MSD/SOP, za ugotavljanje vsebnosti nekaterih parametrov pa so razvili tudi interne metode.

Glede na to, da je ARSO za urejenost poslovanja pridobila standard ISO 9001, da je pripravila posnetke vseh postopkov, ki jih izvaja, in navodila za njihovo izvajanje ter da redno izvaja vse predpisane kontrolne postopke, menimo, da ARSO zagotavlja zanesljiv, natančen in točen vir podatkov o opravljenem imisijskem monitoringu.

ARSO in zunanji izvajalci izvajajo na podlagi pripravljenih letnih programov monitoringa meritve onesnaženja posameznih parametrov. O izvedenem programu monitoringa pripravi letna poročila, ki morajo biti na podlagi 68. člena ZVO dostopna javnosti. ARSO objavlja poročila o opravljenem monitoringu na svojih spletnih straneh. Rezultati in ugotovitve imisijskega monitoringa so podlaga za pripravo poročil o stanju in spremembah v okolju.

---

³⁹ Poslovník kakovosti, št. 04.00, ki ga je ARSO sprejela v marcu 2004.

Za vse letne programe imisijskih monitoringov površinskih in podzemnih voda ter tal smo preverili, ali

- so bili programi monitoringov pripravljene v skladu z zakonodajo, ki ureja to področje,
- so bile opravljene vse zahtevane meritve onesnaženja posameznih parametrov na vseh merilnih mestih in ali so bile meritve opravljene tako pogosto, kot je bilo načrtovano,
- je ARSO o opravljenem monitoringu poročala v skladu z veljavno zakonodajo.

2.2.1.1 Imisijski monitoring površinskih voda

Imisijski monitoring reke Mure se je v obdobju od leta 2000 do leta 2004 izvajal na treh merilnih mestih v Ceršaku, Petanjcih in v Moti. Glede na izbrano območje revidiranja smo večjo pozornost namenili merilnima mestoma v Ceršaku in Petanjcih. Na izbranih zajemnih mestih so bile izvedene

- osnovne fizikalne, kemijske in bakteriološke analize,
- saprobiološke analize⁴⁰,
- analize vsebnosti mikroelementov⁴¹ ter
- analize organskih spojin v vodi⁴² in v sedimentu⁴³.

Po izvedenih meritvah ARSO uvrsti dobljene rezultate v kakovostne razrede. Slovenski predpisi so glede kakovosti površinskih vodotokov do leta 2002 predpisovali razvrščanje rek v štiri kakovostne razrede⁴⁴. Gre za tako imenovani kombinirani način ocenjevanja, saj je skupna ocena kakovosti izdelana na podlagi osnovnih fizikalno-kemijskih analiz, analiz težkih kovin, organskih mikropolutantov ter mikrobioloških in saprobioloških analiz (saprobni indeks). Na podlagi rezultatov naštetih posameznih analiz in z upoštevanjem hidrometeoroloških razmer ob posameznih vzorčenjih je bila določena skupna ocena kakovosti površinskega vodotoka za vsako posamezno merilno mesto za posamezno leto.

V letu 2002 je bila izdana Uredba o kemijskem stanju površinskih voda, s katero se površinske vode v skladu z zahtevami Okvirne vodne direktive⁴⁵ glede na vsebnost nevarnih snovi, nitratov in sulfatov uvršča v dobro oziroma slabo kemijsko stanje. Kemijsko stanje je le eden od elementov, s katerimi se bo v prihodnje ocenjevala kakovost površinskih voda. Skupna ocena kakovosti površinskih voda bo namreč v skladu z Okvirno vodno direktivo na podlagi hidromorfološkega, kemijskega in ekološkega stanja klasificirana v pet kakovostnih razredov.

Kriteriji za hidromorfološko in ekološko stanje površinskih voda v revidiranem obdobju v Sloveniji še niso bili predpisani, zato so bile v letih 2002 in 2003 reke klasificirane po obeh metodah, in sicer:

- po starem načinu razvrščanja v štiri kakovostne razrede in
- po oceni kemijskega stanja glede na vsebnost nevarnih snovi.

⁴⁰ Določanje prerasta in makrovertebratov.

⁴¹ Bakra, kroma, cinka, kadmija, niklja, živega srebra in svinca.

⁴² Fenolnih spojin, pesticidov, policikličnih aromatskih ogljikovodikov, lahkohlapnih organskih spojin, polikloriranih bifenilov, organsko vezanih halogenov.

⁴³ Polikloriranih bifenilov, celotnega organskega ogljika ter ekstahiranih organsko vezanih halogenov, sposobnih absorpcije.

⁴⁴ Uredba o klasifikaciji voda medrepubliških vodnih tokov, meddržavnih voda in voda obalnega morja Jugoslavije, Uradni list SFRJ, št. 6/78 in Odlok o maksimalno dopustnih koncentracijah radionuklidov in nevarnih snovi v medrepubliških vodnih tokovih, meddržavnih vodah in vodah obalnega morja Jugoslavije, Uradni list SFRJ, št. 8/78.

⁴⁵ Directive 2000/60/EEC of the European Parliament and of the Council of 23. October 2000; Establishing a Framework for Community Action in the Field of Water Policy; Official Journal of the European Communities, 22. 12. 2000, L 327/1.

Rezultati preveritev usklajenosti programov monitoringa z obstoječo zakonodajo, usklajenosti izvedenih imisijskih monitoringov s programi monitoringa in zakonodajo ter pravočasnosti poročanja o opravljenem monitoringu so podrobneje prikazani v prilogi 2. Usklajenosti izvedenega monitoringa za leto 2004 nismo primerjali z zahtevami zakonodaje in programa monitoringa, ker rok za pripravo ob zaključku revizije še ni potekel.

2.2.1.1.a V letu 2002 sta bila opravljena dva posnetka spektra na plinskem kromatografu z masnim detektorjem za vodo, čeprav so bili v programu monitoringa na zajemnih mestih v Ceršaku in Moti načrtovani trije. Na zajemnih mestih Ceršak, Petanjci in Mota je bila opravljena ena saprobiološka analiza namesto dveh, ki sta bili načrtovani v programu monitoringa⁴⁶.

Pojasnilo ARSO

Glede na dano finančno situacijo so se na ARSO v začetku leta dogovorili, da bodo zmanjšali obseg dela in nekaterih meritev ne bodo opravili.

2.2.1.1.b V letu 2003 niso bili izvedeni posnetki spektrov s plinsko kromatografijo in masnim detektorjem, kljub temu da so bili načrtovani v programu monitoringa.

Pojasnilo ARSO

Glede na finančno situacijo in glede na to, da posnetek ni predpisan v Uredbi o kemijskem stanju površinskih voda so se na ARSO odločili, da posnetkov ne bodo več izvajali, kljub temu da so bili načrtovani. Z istim instrumentom je namreč mogoče določati tudi ciljne prednostne snovi iz Uredbe o kemijskem stanju površinskih voda, zaradi česar so se na ARSO odločili, da bodo razvoj kemijskega laboratorija raje usmerili v uvedbo teh metod.

2.2.1.1.c Programa monitoringa za leti 2003 in 2004 ne vsebujeta izbora in opisa vodnih teles površinske vode, ki so znatno obremenjena zaradi onesnaževanja s prednostnimi ali indikativnimi parametri, ter ocene finančnih sredstev za izvedbo programa monitoringa, čeprav to predpisuje določilo 10. člena Pravilnika o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda.

Pojasnilo ARSO

Strokovne podlage za implementacijo Direktive o vodah, ki opredeljuje obveznost opredelitve vodnih teles, so bile določene v letu 2005 s Pravilnikom o določitvi in razvrstitvi vodnih teles površinskih voda⁴⁷.

2.2.1.1.d Poročilo o izvedbi monitoringa za leto 2003 še ni bilo izdelano, kljub temu da bi ga bilo v skladu s Pravilnikom o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda treba izdelati do 30. 9. 2004. Pripravljene so le tabele, iz katerih so razvidne uvrstitve meritev v kakovostne razrede, niso pa razvidni podatki o izvajalcih posameznih nalog monitoringa, načinu vzorčenja in uporabljenih merilnih metodah, meji zaznavnosti in razširjeni merilni negotovosti za uporabljene merilne metode po parametrih ter vrednotenje vzorcev za zadnjih deset let (vrednotenje je bilo opravljeno le za sedem let), kot zahteva Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda.

⁴⁶ Programi monitoringa stanja površinskih voda so bili v obdobju od leta 2000 do 2002 do priprave Pravilnika o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda v letu 2002 interni dokumenti ARSO, Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda pa je v 10. členu določil obveznost priprave programa monitoringa. Prvi program monitoringa stanja površinskih voda v skladu z zahtevami 10. člena Pravilnika o monitoringu stanja površinskih voda je bil izdelan za leto 2003.

⁴⁷ Uradni list RS, št. 63/05.

Ukrep MOP

Med izvajanjem revizije so bile tako glede ugotavljanja kemijskega stanja (ki je po zakonodaji obvezno) kot tudi glede starega načina ocenjevanja (ki po novi zakonodaji ni več obvezno) izdelane ocene kakovosti in pripravljene obdelave rezultatov kakovosti površinskih vodotokov za leto 2003 po posameznih merilnih mestih. Vse obdelave v obliki tabel so bile objavljene na spletni strani ARSO. Tiskana verzija poročila je bila med izvajanjem revizije pripravljena kot osnutek, letno poročilo o kakovosti površinskih vodotokov v letu 2003 pa je bilo izdano v začetku septembra 2005.

2.2.1.2 Monitoring kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib

Monitoring kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib se izvaja od leta 2003 dalje na podlagi Pravilnika o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib.

Monitoring je potekal na istih merilnih mestih kot monitoring za določanje kemijskega stanja površinskih vodotokov. Nabor parametrov za vzorčenje je sovpadal s parametri za določanje kemijskega stanja površinskih voda, dodatno pa sta bili izvedeni meritvi prostega klora in vsebnosti amoniaka.

Rezultati preverjanja usklajenosti programov monitoringa kakovosti površinskih voda z obstoječo zakonodajo, usklajenosti izvedenega monitoringa z zahtevami programov in usklajenosti poročanja o rezultatih monitoringa z zahtevami predpisov so podani v prilogi 3 tega poročila.

Poročilo o opravljenem monitoringu za leto 2003 je bilo izdelano marca 2005 namesto do 30. 6. 2004, kot določa navedeni pravilnik.

Pojasnilo ARSO

Pravilnik o monitoringu kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib je bil sprejet v letu 2002. Območja salmonidnih in ciprinidnih voda, na katerih je potrebno izvajati monitoring za življenje sladkovodnih vrst rib, pa so bila določena šele v marcu 2005 s Pravilnikom o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih vrst rib⁴⁸. Pravilnik je na podlagi ihtioloških podatkov določil trindvajset odsekov, od tega trinajst salmonidnih in deset ciprinidnih območij. Na devetnajstih od skupaj trindvajsetih odsekov so bila v okviru monitoringa kemijskega stanja že vzpostavljena merilna mesta, štiri merilna mesta pa so bila uvedena šele v programu v letu 2005. Rezultati meritev za leto 2003, ki so bili istočasno izmerjeni tudi za kemijsko stanje, so bili pravočasno obdelani za vsa merilna mesta. Poročilo o monitoringu kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib ni bilo izdano, ker so bili na ARSO seznanjeni, da je v pripravi Pravilnik o določitvi odsekov salmonidnih in ciprinidnih voda. Poročilo je bilo izdano v istem mesecu, kot je bil izdan navedeni Pravilnik (torej v marcu 2005), pri čemer so bili v poročilu objavljeni podatki za območja salmonidnih in ciprinidnih voda, kot jih določa Pravilnik. ARSO meni da bi bilo strokovno popolnoma nekorektno, da v poročilu ne bi upoštevali definiranih salmonidnih in ciprinidnih območij.

V programu monitoringa kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib za leto 2003⁴⁹ so bile vode razvrščene na salmonidne in ciprinidne na podlagi podatkov iz ribiškega katastra, ki ga vodi Zavod za ribištvo Slovenije, v program monitoringa pa so bila uvrščena merilna mesta, na katerih je v Sloveniji že potekal monitoring kakovosti površinskih voda.

Glede na to, da so bile vode v programu monitoringa razvrščene in da sprejem Pravilnika o določitvi odsekov površinskih voda, pomembnih za življenje sladkovodnih rib, nima vpliva na izdelavo poročila, menimo, da bi ARSO poročilo o opravljenem monitoringu lahko izdala v določenem roku. Poleg

⁴⁸ Uradni list RS, št. 28/05, z dne 18. 3. 2005.

⁴⁹ Program monitoringa je bil pripravljen decembra 2002.

navedenega je mogoče v skladu z Uredbo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib pričakovati morebitne spremembe uvrstitve posameznih odsekov v posamezno kategorijo vod tudi v prihodnje, tako da ni mogoče trditi, da poročilo za pretekla leta ne bi bilo v skladu z razvrstitvijo vod v prihodnjem letu. Za izdajo Pravilnika o določitvi odsekov salmonidnih in ciprinidnih voda je pristojno MOP, zato ni mogoče trditi, da ni imelo vpliva na zaostanek pri izdaji poročila.

2.2.1.3 Monitoring kakovosti podzemnih voda

2.2.1.3.a Programi monitoringa za leta od 2000 do 2002 so bili pripravljene na podlagi konceptualnih hidrogeoloških modelov oziroma hidrogeoloških poznavanj posameznih vodonosnikov. Od leta 2003 dalje se monitoring podzemnih voda izvaja na podlagi Uredbe o kakovosti podzemne vode ter Pravilnika o imisijskem monitoringu podzemne vode.

Na merilnih mestih se dvakrat letno opravlja meritve

- fizikalno-kemijskih lastnosti podtalnice na terenu (temperatura, raven podzemne vode, električna prevodnost in vsebnost kisika),
- osnovnih parametrov (anioni, kationi, kemijska potreba po kisiku, celotni organski ogljik),
- skupinskih parametrov onesnaženja (detergenti, mineralna olja, adsorbirane halogenirane organske spojine, cianidi, fenolne snovi),
- težkih kovin (baker, cink, kadmij, krom, nikelj, svinec, živo srebro),
- pesticidov (triazini, organoklori, derivati fenoksi-ocetne kisline),
- lahkih alifatskih halogeniranih alifatskih ogljikovodikov,
- aromatskih spojin (benzen, toluen, ksilen, mezitilen) in
- identifikacija neciljanih organskih spojin z metodo GC/MS.

Kakovost podzemne vode (podtalnic in izvirov) se je do sprejetja Uredbe o kakovosti podzemne vode ocenjevala na posameznem merilnem mestu glede na normative za pitno vodo⁵⁰, od leta 2002 pa v skladu z merili, ki so določeni v navedeni uredbi.

2.2.1.3.b Preverjali smo izvajanje monitoringa podzemnih voda na Apaškem polju, kjer sta določeni dve merilni mesti, Črnci in Mali Segovci. Glede na to, da sta merilni mesti le dve, rezultati meritev ne izpolnjujejo zahtev za statistično obdelavo podatkov (določena bi morala biti najmanj tri merilna mesta) za izvajanje analiz čezmerne obremenjenosti ter ugotavljanja trendov v skladu s 7. členom Uredbe o kakovosti podzemne vode.

Pojasnilo ARSO

ARSO je v sodelovanju z Geološkim zavodom RS že preverjala možnost koriščenja katerega od obstoječih objektov, vendar se je izkazalo, da noben ne ustreza kriterijem (geografski legi, konstrukciji vrtine ter okolici vrtine) za merilno mesto. V okviru projekta gradnje vodne infrastrukture za izvajanje monitoringa količin in kakovosti podzemnih voda bosta zgrajeni dve novi merilni mesti, kar bo omogočilo pridobitev zadostne količine podatkov za izvajanje statističnih obdelav podatkov.

2.2.1.3.c Na podlagi preveritev usklajenosti programov monitoringa z zakonodajo ter dejansko opravljenimi meritvami smo ugotovili⁵¹, da v okviru monitoringa kakovosti podtalnice v letu 2001 ni bilo opravljen vzorčenje podzemne vode na merilnih mestih Apaškega polja, ker na izvedenem javnem razpisu za izbiro izvajalca monitoringa zaradi pritožbe enega od ponudnikov izvajalec ni bil izbran.

⁵⁰ Uradni list RS, št. 46/97, 54/98, 7/00, 19/04 in 35/04.

⁵¹ Rezultati preverjanja so predstavljeni v prilogi 5 tega poročila.

Pojasnilo ARSO

ARSO je za izbiro izvajalca monitoringa podzemnih voda v letu 2001 po sprejetju proračuna v aprilu 2001 v skladu z Zakonom o javnih naročilih začela izvajati postopek javnega naročila. Na javni razpis se je javil le en ponudnik, zato je bilo potrebno razpis za oddajo javnega naročila ponoviti. V drugem krogu sta se javila dva ponudnika in na podlagi meril je bil izbran Zavod za zdravstveno varstvo Novo mesto. Drugi ponudnik se je na izbiro ponudnika pritožil in vložil zahtevek za revizijo postopka. Pritožbo je obravnavala Državna revizijska komisija za revizijo postopkov oddaje javnih naročil in ugotovila, da je bil ugovor ponudnika neutemeljen. Mnenje revizijske komisije je bilo izdano decembra 2001, zaradi česar do konca leta 2001 z izbranim ponudnikom ni bilo več mogoče skleniti pogodbe in izvesti monitoring podzemnih voda na Apaškem polju.

2.2.1.3.d Programa monitoringa za leti 2003 in 2004 ne vsebujeta izbora in opisa vodnih teles podzemne vode ter izbora in opisa vodnih teles površinske vode, ki bogatijo vodonosnike. Glede na dejstvo, da predpis o razvrstitvi vodnih teles podzemnih voda še ni bil pripravljen, zahteva Pravilnika o imisijskem monitoringu podzemne vode po izboru in opisu vodnih teles podzemne vode še ni mogla biti uresničena.

2.2.1.4 Monitoring tal

Monitoring tal se v Sloveniji še ne izvaja redno. V NPVO so bili načrtovani vzpostavitev baze podatkov o emisijah snovi v tla in o stanju onesnaženosti tal do leta 2000 ter priprava in sprejem predpisa o državnem monitoringu tal do leta 2001. Glede na to, da nalogi nista bili izvedeni, sta bili vključeni v resolucijo NPVO, ki predvideva zaključek pregleda stanja onesnaženosti tal do leta 2008, vzpostavitev monitoringa pa bo potekala v skladu s pripravo direktive Evropske unije na tem področju, predvidoma do konca leta 2006.

2.2.2 Imisijski monitoring, ki ga izvaja avstrijsko – slovenska komisija za Muro

Stalna slovensko-avstrijska komisija za Muro je bila ustanovljena na podlagi Sporazuma med Federativno ljudsko republiko Jugoslavija in Republiko Avstrijo⁵² (v nadaljevanju: Sporazum za Muro). Ena od nalog komisije je obravnavanje vprašanj in ukrepov, povezanih z onesnaževanjem mejnega toka reke Mure s pritoki⁵³ in drugih mejnih voda med Slovenijo in Avstrijo ter upravljanje z odpadnimi vodami na prispevnem območju reke Mure. Komisija se sestane enkrat letno, obravnava poročilo o delu za preteklo obdobje in določi program dela za prihodnje leto. Program monitoringa za mejni tok Mure in program ukrepov za obvladovanje stanja onesnaženja za prihodnje obdobje pripravi komisija na podlagi zakonskih zahtev, zahtev direktiv Evropske unije ter ugotovitev iz opravljenih monitoringov.

Na podlagi pregleda poročil o delu slovensko – avstrijske komisije za Muro za obdobje od leta 2000 do leta 2004 ugotavljamo, da so bile izvedene vse načrtovane meritve parametrov na merilnih mestih Šentilj, Ceršak in Mota. Člani komisije slovenske in avstrijske strani so med seboj uskladili in potrdili vse opravljene meritve.

Pri pregledu zapisnikov o opravljenem monitoringu in preseganjih mejnih in kritičnih vrednosti posameznih parametrov onesnaženja smo ugotovili, da slovenski in avstrijski predpisi mejne vrednosti

⁵² Uradni list FLRJ – MP, št. 10/56.

⁵³ Pritoki Mure v mejnem območju so Kučnica, Ledava in Klavžni potok.

parametra AOX⁵⁴ določajo različno. Slovenija je mejno vrednost oblikovala strožje, Avstrija pa na podlagi priporočil, ki izhajajo iz Vodne direktive. Zaradi navedenega je bilo v letu 2004 v Sloveniji ugotovljeno preseganje določene mejne vrednosti za AOX v treh primerih, medtem ko v Avstriji določena mejna vrednost za AOX ni bila nikoli presežena.

Če bi tudi Slovenija mejno vrednost parametra AOX oblikovala na podlagi priporočil Vodne direktive, izmerjene vrednosti tega parametra ne bi presegle mejnih.

2.2.3 Podatki o emisijskem monitoringu

ARSO je na podlagi 70. člena ZVO dolžna zbirati tudi podatke o obratovalnem monitoringu, ki ga morajo zagotavljati onesnaževalci okolja sami. ARSO je izdelala obrazce, s katerimi onesnaževalci poročajo o letnih izpustih emisij v vodo. ARSO ima vzpostavljeno bazo podatkov o opravljenih operativnih monitoringih emisij onesnaževal iz industrijskih obratov ter komunalnih in skupnih čistilnih naprav v vode.

ARSO je pri pripravi programov imisijskih monitoringov v skladu z Uredbo o kemijskem stanju površinskih voda upoštevala tudi podatke o emisijah indikativnih parametrov, ki se vodijo kot količina posamezne nevarne snovi v kilogramih na leto na posameznega onesnaževalca. Glede na to, da v revidiranem obdobju predpisane letne količine emisij posameznih parametrov niso presegle predpisanih, frekvenca izvajanja imisijskih meritev ni bila povečana.

2.3 Načrtovanje in doseganje ciljev ter priprava in izvajanje ukrepov za zmanjšanje posledic onesnaževanja površinskih in podtalnih voda ter tal

2.3.1 Načrtovanje ciljev in ukrepov, določenih v Nacionalnem programu varstva okolja

NPVO je strateški dokument na področju varovanja okolja, ki za posamezna področja politike okolja opredeljuje dolgoročne in kratkoročne cilje za zmanjšanje onesnaženja ali za izboljšanje stanja okolja ter določa ukrepe, na podlagi katerih bodo zastavljeni cilji uresničeni. Da bi bilo mogoče spremljati uresničevanje ciljev, morajo biti ti natančno opredeljeni in merljivi, določen mora biti pričakovani rezultat in časovni okvir za uresničitev ciljev, aktivnosti, s katerimi je mogoče posamezen cilj uresničiti ter indikatorji, na podlagi katerih je mogoče meriti uresničevanje ciljev. NPVO je bil pripravljen na podlagi ocene stanja okolja za leto 1995 in je bil sprejet za obdobje do leta 2008, s podrobnejšo opredelitvijo ukrepov do leta 2003.

Pri preverjanju ustreznosti načrtovanja ciljev in ukrepov v NPVO smo se omejili na cilje in ukrepe, ki se nanašajo na površinske in podtalne vode ter tla.

---

⁵⁴ V Sloveniji je mejna vrednost AOX določena na podlagi Uredbe o kemijskem stanju površinskih voda in znaša 20 mikrogramov na liter, v Avstriji pa na podlagi priporočil Evropske unije, ki so opredeljena v Vodni direktivi, 50 mikrogramov na liter.

NPVO je kot prednostno področje opredelil 'skrb za boljše stanje vodnega okolja'. Cilji, določeni za to področje, so bili:

- zmanjšanje emisij iz točkovnih virov – odpadne vode iz industrije, živinorejskih farm in komunalne odpadne vode,
- zmanjšanje emisij iz razpršenih virov – intenzivno kmetijstvo, razpršene poselitve brez urejenega čiščenja odpadnih vod,
- sanacija starih bremen, ki ogrožajo vodno okolje, in
- sanacija in preprečitev neustreznih posegov v vodno okolje.

Varovanje tal v NPVO ni bilo opredeljeno kot prednostno področje, kljub temu pa so bili opredeljeni naslednji cilji:

- omejevanje kemičnega onesnaževanja tal in izvedba nujnih sanacij,
- omejevanje fizikalne degradacije tal (zbitost tal, erozije ...),
- omejevanje nadaljnje degradacije gozdnih tal.

Za doseganje navedenih ciljev so bili za posamezno področje načrtovani ukrepi ter opredeljeni roki, do katerih jih je bilo potrebno izvesti. Ocenjeni so bili stroški posameznega ukrepa, možni viri financiranja ter določeni nosilci izvedbe ukrepa.

Za cilje, ki se nanašajo na zmanjševanje emisij iz točkovnih in razpršenih virov, in cilje omejevanja kemičnega onesnaževanja in degradacije tal niso opredeljeni pričakovani rezultati⁵⁵, ki bi jih bilo potrebno doseči. Ob ciljih tudi niso bili določeni indikatorji⁵⁶, na podlagi katerih bi bilo mogoče meriti uresničevanje ciljev. Ukrepi za doseg ciljev niso bili načrtovani tako, da bi bilo razvidno, v kolikšni meri bo posamezen ukrep pripomogel k uresnitvi opredeljenih ciljev. Menimo, da tako načrtovani cilji ne omogočajo ustrezne ocene njihovega uresničevanja.

2.3.2 Priprava in izvajanje ukrepov, določenih v Nacionalnem programu varstva okolja

NPVO vključuje program ukrepov, ki jih je potrebno sprejeti za doseg ciljev na posameznem področju. Program je oblikovan za ukrepe, ki se nanašajo na sprejem in pripravo strategij in programov za izvajanje politike na posameznem področju okolja, sprejem ustrezne zakonodaje, pripravo programov za izvajanje investicij ter pripravo raziskovalnih in izobraževalnih programov.

Preverili smo, ali so bile pripravljene in sprejete vse načrtovane strategije, programi ter zakonodaja za področje površinskih in podtalnih voda ter tal. Za vsakega od načrtovanih ukrepov smo tudi preverili, ali je bil pripravljen in sprejet v načrtovanih časovnih okvirih. Ugotovitve so podrobneje predstavljene v prilogi 6.

⁵⁵ Na primer zmanjšanje emisij posameznih parametrov onesnaževanja za določen odstotek.

⁵⁶ Na primer vsebnost posameznega parametra onesnaževanja.

Strategija gospodarjenja z vodami s podrobnim programom izvajanja njenih prednostnih nalog za državo in posamezna vodna območja ni bila pripravljena in sprejeta v letu 1998, kot je določal NPVO. Izdelava strategije in programa je bila vezana na sprejetje ZV-1, v katerem je določeno, da je potrebno strategijo⁵⁷ s pripadajočimi programi upravljanja voda izdelati do leta 2009. Obveznost priprave strategije gospodarjenja z vodami je uvrščena tudi v resolucijo NPVO, rok za njeno pripravo pa je prav tako leto 2009.

Vsi načrtovani programi na področju varovanja površinskih voda in podtalnih voda so bili pripravljene, vendar kasneje, kot je bilo predvideno v NPVO. Programi so se že pričeli izvajati, ker pa gre za programe, ki se nanašajo na daljše časovno obdobje, med izvajanjem revizije še niso bili dokončno realizirani.

Zakon o vodah z nekaterimi podzakonskimi akti in predpisi, ki urejajo državni monitoring površinskih in podzemnih voda, so bili sprejeti, vendar ne v roku iz NPVO, ampak s triletno zamudo. Vsi podzakonski predpisi, ki bi morali biti sprejeti na podlagi Zakona o vodah, še niso bili sprejeti. Gre za predpise, ki se nanašajo na opredelitev vodnih teles površinskih in podzemnih voda. Ker teh predpisov ni, to vpliva na izvajanje predpisov državnega monitoringa, saj ni mogoče določiti skupnih obremenitev s prednostnimi in indikativnimi parametri onesnaženja površinskih voda in vodonosnikov in na tej podlagi načrtovati ustreznega monitoringa stanja onesnaženja.

Ukrepi, ki so bili načrtovani v NPVO za varovanje tal, niso bili uresničeni. V celoti so bili vključeni v resolucijo NPVO, pri čemer morajo biti predpisi za vzpostavitev in izvajanje državnega monitoringa tal sprejeti do leta 2008, pregled stanja onesnaženja tal pa pripravljen do leta 2006. Roki za izvedbo ukrepov na področju tal so usklajeni z roki, ki jih za ureditev tega področja določajo evropske direktive.

Menimo, da MOP ni realno načrtovalo rokov za doseg ciljev in pripravo ter sprejem ukrepov v NPVO⁵⁸. Večina ukrepov zaradi zahtevnosti in kompleksnosti zastavljenih nalog v načrtovanih časovnih okvirih ni bila uresničena.

2.3.3 Priprava in izvajanje operativnih programov za varovanje površinskih in podtalnih voda ter tal

V revidiranem obdobju so bili na podlagi NPVO za doseg ciljev 'zmanjšanje emisij iz točkovnih virov in zmanjšanja emisij iz razpršenih virov' na področju voda sprejeti naslednji operativni programi:

- operativni program odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda s programom projektov vodooskrbe, sprejet leta 1999⁵⁹,

⁵⁷ V resoluciji NPVO je za Strategijo gospodarjenja z vodami uporabljen izraz Načrt upravljanja z vodami.

⁵⁸ NPVO je bil sprejet novembra 1999, roki za izvedbo ukrepov pa so bili povečini načrtovani v letih 2000 in 2001.

⁵⁹ Odlok o operativnem programu odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda s programom projektov vodooskrbe (Uradni list RS, št. 94/99). Podlago za operativni program predstavljajo Uredba o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod in komunalnih čistilnih naprav (Uradni list RS, št. 35/96 in 90/98), Direktiva o pitni vodi 80/778/EEC, 81/858/EEC in 90/656/EEC in Direktiva o čiščenju komunalne in odpadne vode 91/271/EEC in 98/15/EC. Operativni program se nanaša na obdobje do leta 2006, v njem pa je opredeljena gradnja čistilnih naprav in celovito reševanje oskrbe z vodo na vododeficitarnih območjih za naselja, manjša od 2000 populacijskih enot ter naselja s 1500 do 2000 populacijskih enot.

- operativni program odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda območij poselitve velikosti med 2000 in 15000 PE in pod 2000 PE, sprejet leta 2001⁶⁰,
- operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda od leta 2005 do 2017, sprejet oktobra 2004⁶¹, in
- operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje za obdobje od leta 2004 do 2008⁶², sprejet leta 2004.

Operativni programi za varovanje tal v revidiranem obdobju niso bili pripravljani.

Da bi MOP zagotovilo uspešno izvajanje operativnih programov, bi moralo zanje natančno opredeliti cilje, časovni okvir izvedbe, letne cilje, pričakovane rezultate, način spremljanja izvajanja operativnega programa ter indikatorje, s katerimi bi spremljal uresničevanje zastavljenih ciljev. MOP bi moralo zagotoviti tudi stalno spremljanje izvajanja operativnih programov, da bi ob ugotovljenih odstopanjih od načrtovanega programa lahko sprejelo ustrezne popravilne ukrepe in tako zagotovilo njihovo kontinuirano izvajanje. Opredeliti bi bilo potrebno, kakšen je doprinos posameznega operativnega programa k uresničevanju posameznega cilja iz NPVO.

2.3.3.a Za vse navedene operativne programe smo preizkusili, ali vsebujejo vse zahtevane podlage, da bi bilo mogoče njihovo uspešno izvajanje, torej, ali vsebujejo dolgoročne in letne cilje, pričakovane rezultate, opredeljen način spremljanja njihovega uresničevanja ter indikatorje za spremljanje njihovega uresničevanja. Ugotovitve so predstavljene v tabeli 3.

⁶⁰ Odlok o operativnem programu odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda območij poselitve velikosti med 2000 in 15000 populacijskih enot in pod 2000 populacijskih enot (Uradni list RS, št. 109/01). Operativni program se nanaša na gradnjo čistilnih naprav in kanalskih sistemov v naseljih z velikostjo poselitve med 2000 in 15000 populacijskih enot in pod 2000 populacijskih enot, za obdobje od leta 2003 do 2010.

⁶¹ Operativni program je bil pripravljen v skladu z Direktivo Sveta Evrope 91/271/EEC in 98/15/EC o čiščenju komunalne in odpadne vode in na podlagi skupnih stališč Evropske unije do pogajalskih izhodišč na področju okolja (CONF-SI 11/01). Program se nanaša na obdobje od leta 2005 do leta 2017. Poudarek programa je na izvedbi investicij za čiščenje odpadnih voda, ki morajo biti na območjih s poselitvijo nad 100.000 populacijskih enot zaključene do konca leta 2005 in na območjih s poselitvijo nad 10.000 populacijskih enot do konca leta 2008 ter na izvedbi investicij na področju odvajanja odpadnih voda v kanalizacijo za območja z več kot 100.000 populacijskih enot do konca leta 2007 in na območjih s poseljenostjo nad 10.000 do konca leta 2008. Operativni program je bil pripravljen na podlagi pregleda stanja gradnje čistilnih naprav, kanalizacijskih in sistemov za oskrbovanje z vodo v slovenskih občinah.

⁶² Operativni program je bil pripravljen na podlagi Direktive Sveta Evrope 91/676/EEC, ki se nanaša na varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijskih virov (imenovana tudi Nitratna direktiva) in ki je opredelila obveznost priprave operativnih programov za zmanjšanje onesnaženosti z nitrati iz kmetijstva v vseh državah članicah. Za pripravo operativnega programa je bila pomembna tudi Direktiva Sveta Evrope 98/837/EC o kakovosti pitne vode, ki določa standarde kakovosti za nitrato v pitni vodi.

Tabela 3: Opredelitev ciljev v operativnih programih za varovanje površinskih in podtalnih voda

Operativni program	Natančno opredeljen končni cilj	Opredeljeni letni/obdobni cilji	Opredeljen pričakovan rezultat	Opredeljen indikator za spremljanje uresničevanja ciljev	Opredeljen način spremljanja izvajanja programa in poročanja
Odvodnja in čiščenje komunalnih odpadnih voda s programom projektov vodooskrbe, 1999	DA	DA	NE	NE	NE
Odvodnja in čiščenje komunalnih odpadnih voda območij poselitve velikosti med 2000 in 15000 populacijskih enot in pod 2000 populacijskih enot, 2001	DA	DA	NE	NE	NE
Odvajanje in čiščenje odpadnih voda (2004 – 2015)	DA	DA	DA	NE	DA
Varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje, 2004	DA	NE	DA	DA	DA

Viri: operativni program odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda s programom projektov oskrbe z vodo, 1999; operativni program odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda območij poselitve velikosti med 2000 in 15000 populacijskih enot in pod 2000 populacijskih enot, 2001; operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda (2004 – 2015), 2004 in operativni program za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje, 2004.

Ugotavljamo, da sta operativna programa za zmanjšanje emisij iz razpršenih in točkovnih virov v okolje, ki jih je MOP sprejelo v obdobju od leta 1999 do 2001, opredeljevala končne cilje ter cilje, ki jih je bilo potrebno doseči v posameznem letu, nista pa opredelila pričakovanega rezultata⁶³, indikatorjev za spremljanje uresničevanja zastavljenih ciljev in doseganje pričakovanih rezultatov. V operativnih programih tudi ni bil opredeljen način spremljanja programa in obveznost poročanja o doseganju zastavljenih ciljev. Glede na to, da niso bili opredeljeni predvideni rezultati, ki bi jih bilo potrebno doseči z izvajanjem obeh operativnih programov, ter da niso bili določeni indikatorji, s katerimi bi bilo mogoče spremljati uresničevanje ciljev, menimo, da programa nista bila pripravljena tako, da bi bilo mogoče celovito spremljati in ovrednotiti uspešnost uresničevanja zastavljenih ciljev.

2.3.3.b Operativna programa, ki sta bila sprejeta v letu 2004, vsebujeta večino zahtevanih elementov za učinkovito spremljanje in ocenjevanje uspešnosti njunega izvajanja. Operativni program za varstvo voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje je na podlagi prikaza in ocene stanja onesnaženja voda z nitrati v Sloveniji kot glavni cilj opredelil zmanjšanje onesnaženja in preprečevanje nadaljnega onesnaževanja vode z nitrati iz kmetijske proizvodnje ter tri skupine ukrepov za doseg te ciljev. V navedenem operativnem programu niso podrobneje opredeljeni letni cilji oziroma cilji, ki jih je potrebno doseči v posameznem obdobju poročanja. Časovni okviri, v katerih je potrebno ukrepe izvesti, so opredeljeni, prav tako pričakovani rezultati. Spremljanje in oceno izvajanja programa in ukrepov bo MOP zagotovilo z uporabo opredeljenih indikatorjev. Poročanje o izvajanju programa poteka v skladu z Nitrarno direktivo, pri čemer je potrebno Evropski komisiji poročati vsake štiri leta. Prvič je MOP o izvajanju operativnega programa Evropski komisiji poročalo junija 2004, za obdobje od leta 2000 do leta 2003⁶⁴.

⁶³ Na primer v smislu, za koliko bi bilo na podlagi izvedenih investicij mogoče zmanjšati stanje onesnaženja s posameznimi parametri.

⁶⁴ MOP je Evropski komisiji poročalo kljub temu, da je bil operativni program sprejet šele v letu 2004. Predmet poročila je bil pregled stanja onesnaženosti voda z nitrati ter predstavitev operativnega programa.

Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda (od 2005 do 2017) podrobno prikazuje stanje pokritosti Slovenije s kanalizacijskimi omrežji in čistilnimi napravami ob koncu leta 2003. Ocena stanja pokritosti s čistilnimi napravami in kanalizacijskim omrežjem je bila pripravljena na podlagi podatkov, ki so jih posredovale slovenske občine. Operativni program odvajanja in čiščenja odpadnih voda (od 2005 do 2017) lahko pojmuje kot rebalans operativnih programov iz let 1999 in 2001, saj je bila izvedena nova ocena stanja na področju čiščenja in odvodnje komunalnih voda. Operativni program opredeljuje pet glavnih ciljev in ukrepe za doseganje teh, niso pa določeni indikatorji za spremljanje uresničevanja ciljev in doseganja pričakovanega rezultata. Za posamezen cilj so določeni časovni okviri za uresničitev in pričakovani rezultati. MOP je dolžno spremljati izvajanje programa letno, ob koncu leta 2006 pa bo moralo, če cilji iz operativnega programa ne bi bili doseženi, Vladi RS predložiti predlog rebalansa programa.

Ocenjujemo, da operativna programa iz leta 2004 predstavljata napredek glede na operativna programa, ki sta bila izdelana v letih 1999 in 2001. Kljub temu pa ugotavljamo, da ne vsebujeta vseh potrebnih elementov, ki so potrebni za spremljanje njunega izvajanja in izdelavo ocene uspešnosti uresničevanja ciljev. Menimo pa, da bi bilo za kontinuirano spremljanje izvajanja operativnih programov potrebno določiti skrbnike programov ter natančno opredeliti odgovornost za opravljanje nadzora izvajanja ukrepov.

2.3.4 Priprava resolucije Nacionalnega programa varstva okolja

V letu 2004 je MOP pričelo s pripravo resolucije NPVO, ki vsebuje ukrepe za varovanje okolja od njegovega sprejema do vključno leta 2008. Resolucija temelji na Šestem okoljskem akcijskem programu Skupnosti⁶⁵ in v celoti prevzema cilje, določene v tem programu. Glede na to, da je NPVO predpisoval izvedbo ukrepov do leta 2003, bi morala biti novela pripravljena že ob koncu tega leta. MOP je pričelo s postopki priprave resolucije NPVO v letu 2004, zaradi zamudnih postopkov vključevanja javnosti v njegovo pripravo ter menjave Vlade RS, pa se je njegoa priprava zavlekla v leto 2005.

Za učinkovito načrtovanje ukrepov v resoluciji NPVO in kontinuirano izvajanje ukrepov okoljske politike bi bilo pred pripravo NPVO potrebno opraviti celovito analizo izvajanja in uresničevanja ukrepov iz NPVO. Pregled uresničevanja ciljev in izvajanja ukrepov iz NPVO je bil opravljen ob pripravi Poročila o stanju okolja v letu 2002, kot je opisano v točki 2.1.1. Iz poročila je razvidno, kateri ukrepi so bili izvršeni, ni pa prikazano, kateri ukrepi niso bili pripravljani, sprejeti in izvršeni in zakaj ne. Kljub temu, da NPVO opredeljuje ukrepe, ki bi jih bilo potrebno izvesti do leta 2003 in dolgoročne cilje do leta 2008, analiza izvajanja ukrepov po letu 2002 ni bila pripravljena. Menimo, da zgolj priprava pregleda uresničenih ukrepov iz poročila (2002) ni ustrezna podlaga za načrtovanje okoljske politike v resoluciji NPVO.

Resolucija NPVO opredeljuje način spremljanja uresničevanja ciljev in izvajanja načrtovanih ukrepov podrobneje kot NPVO. Spremljanje izvajanja resolucije NPVO bo potekalo na štiri leta ob pripravi poročila o stanju okolja, minister za okolje pa bo dolžan ustanoviti tudi skupino za spremljanje izvajanja, v katero bodo vključeni tudi predstavniki civilne družbe in ki bo enkrat letno pripravila poročilo o izvajanju in z njim seznanila ministra. Resolucija NPVO opredeljuje tudi nabor kazalcev, na podlagi katerih se bo spremljalo stanje okolja, pritiske na okolje in trende v okolju, s tem pa tudi uresničevanje ciljev, zastavljenih v resoluciji NPVO.

⁶⁵ Sixth Community Environment Action Programme, Decision No 1600/2002/EC of the European Parliament and of the Council of 22 July 2002.

2.3.5 Investicije na področju odvodnje in čiščenja komunalnih voda ter oskrbe z vodo

Operativna programa za področje odvodnje in čiščenje komunalnih voda iz leta 1999 in 2001 sta opredelila gradnjo čistilnih naprav do leta 2010 v povodjih vseh slovenskih rek. V povodju Mure je bila na podlagi operativnega programa odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda s programom projektov oskrbe z vodo iz leta 1999 predvidena gradnja centralnih čistilnih naprav in dograditev kanalskih sistemov v Murski Soboti in Lendavi. Na podlagi operativnega programa odvodnje in čiščenja komunalnih odpadnih voda območij poselitve velikosti med 2000 in 15000 populacijskih enot in pod 2000 populacijskih enot iz leta 2001 pa je predvidena še gradnja čistilnih naprav v Ljutomeru, Križevcih, Odrancih, Murskih Črncih, Petjancih, Turnišču, Lukačevcih, Beltincih, Gornji Radgoni in Dobrovniku. Rok za gradnjo čistilnih naprav in kanalizacijskih sistemov v Murski Soboti in Lendavi⁶⁶ je bil leto 2004, čistilne naprave in kanalizacijske sisteme v drugih krajih pa je potrebno dokončati do leta 2008 oziroma 2010.

V obdobju od leta 2000 do leta 2004 se na območju, ki je bilo predmet revizije, operativni program iz leta 2001 še ni pričel izvajati⁶⁷. Kot nosilke investicij na tem območju so bile predvidene občine, večina sredstev za gradnjo pa naj bi bila zagotovljena iz proračuna Republike Slovenije in iz sredstev občinskih proračunov.

Kljub investicijam, ki so bile predvidene v operativnem programu, so občine v revidiranem obdobju tudi same izvajale investicije v lokalne čistilne naprave, kanalizacijske sisteme, sisteme oskrbe z vodo ter gradnjo regionalnih odlagališč odpadkov. Vir sredstev so bila poleg sredstev občinskih proračunov tudi sredstva taks, ki se plačujejo zaradi odvajanja odpadnih voda in odlaganja odpadkov.

V obdobju od leta 2000 do 2004 so znašale investicije v ureditev odvajanja in čiščenja odpadnih voda, gradnjo odlagališč za odpadke in drugo na revidiranem območju 3.857.327 tisoč tolarjev. Največji delež, 87 odstotkov vrednosti investicij, predstavljajo sredstva občin, sredstva zbranih taks predstavljajo 11 odstotkov vrednosti investicij in sredstva državnega proračuna dva odstotka. Zneski po občinah in po namenih so razvidni iz priloge 7.

Za ureditev problema oskrbe z vodo v celotnem Pomurju so vse občine⁶⁸ na tem območju 20. 5. 2003 podpisale pismo o nameri za gradnjo in vzpostavitev upravljanja skupnega sistema celovite oskrbe z vodo prebivalcev Pomurja⁶⁹ z neoporečno pitno vodo iz nadzorovanih vodnih zajetij ter za vzpostavitev sistema odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih in padavinskih voda. Pomurje se sooča s problemom onesnaženja in prenizko ravnjo podtalnice, ki je glavni vir pitne vode v tem območju. Pomanjkanje vode se kaže predvsem na Goričkem, preostali del pa se v zadnjih letih sooča s povišanimi temperaturami in z manjšo količino padavin. Na Apaškem polju sta najpomembnejši vodni zajetji Podgrad in Segovci onesnaženi zaradi kmetijske proizvodnje, predvsem z nitrati, opazne pa so tudi povečane vsebnosti mangana in železa. Na nekaterih predelih je opazen trend zniževanja gladine podtalnice. Projekt oskrbe z vodo se še ni pričel izvajati, pripravljena pa je bila Študija dolgoročne oskrbe z vodo Pomurja⁷⁰. V študiji so predstavljeni različni možni načini rešitve problema zagotavljanja pitne vode v Prekmurju in Prlekiji. Dokonča varianta rešitve problema še ni bila izbrana.

⁶⁶ Obe čistilni napravi sta bili zgrajeni v roku.

⁶⁷ Na območju, ki je bilo pregledano v reviziji, se nahajata Gornja Radgona in Dobrovnik.

⁶⁸ Občine Beltinci, Cankova, Črenšovci, Dobrovnik, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Lendava, Ljutomer, Moravske Toplice, Murska Sobotica, Odranci, Puconci, Radenci, Razkrižje, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Šalovci, Tišina, Turnišče, Velika Polana in Verzej.

⁶⁹ Tako Prlekije kot Prekmurja.

⁷⁰ April 2005.

2.3.6 Izvajanje nadzora onesnaževalcev okolja

Nadzor nad onesnaževalci okolja izvaja IRSO. Ob čezmernem onesnaževanju lahko odredi sanacijske in druge ukrepe za odpravo virov in posledic obremenjevanja okolja. Upravni postopek v zvezi s pripravo in izvedbo sanacijskega programa⁷¹ na predlog IRSO vodi ARSO, njegovo izvajanje pa nadzoruje IRSO.

V porečju Mure, na obmejnem področju med Avstrijo in Slovenijo, smo na podlagi podatkov ARSO o emisijah onesnaževal v vode iz razpršenih virov onesnaževanja identificirali naslednje največje onesnaževalce:

- Prašičerejo Podgrad, d. d., Podgrad (v nadaljevanju: Prašičereja Podgrad),
- Palomo, d. d., Sladki Vrh (v nadaljevanju: Paloma),
- Palomo Ceršak, d. d., Ceršak (v nadaljevanju: Paloma Ceršak) in
- MIR, d. d., Gornja Radgona.

Na ARSO smo za navedene največje onesnaževalce pridobili podatke o uvedenih sanacijskih postopkih, na IRSO pa podatke o opravljenih inšpekcijskih pregledih.

Zaradi čezmernega obremenjevanja okolja s tehnološkimi odpadnimi vodami sta morali na predlog IRSO Prašičereja Podgrad in Paloma Ceršak pripraviti in izvesti sanacijski program.

Sanacijski program Prašičereje Podgrad je ARSO potrdila leta 1996. V prvi fazi, do konca leta 2001, je morala Prašičereja Podgrad zgraditi čistilno napravo za odpadno gnojevko in ves čas izvajati meritve emisij onesnaževal v vode v okviru predpisanega obratovalnega monitoringa, v drugi fazi, do konca leta 2004, pa zgraditi še biološko čistilno napravo. Na podlagi vloge za podaljšanje roka za izvedbo prve faze sanacijskega programa je bil rok za gradnjo čistilne naprave podaljšan do konca leta 2003. Ustreznost izvajanja meritev je v skladu z zahtevami sanacijskega programa med njegovim izvajanjem nadzoroval IRSO. Po zgraditvi čistilne naprave je IRSO ugotovil nekatere pomanjkljivosti v zvezi z izpustom emisij, ki jih je Prašičereja Podgrad odpravila v zahtevanem roku in septembra 2004 pridobila soglasje za poskusno obratovanje čistilne naprave. Ob inšpekcijskem pregledu dne 15. 10. 2004 je bilo ugotovljeno, da Prašičereja Podgrad izvaja vse aktivnosti za gradnjo biološke čistilne naprave.

V skladu z Operativnim programom za varstvo voda pred onesnaženjem z nitrati iz kmetijske proizvodnje bo morala Prašičereja Podgrad izvesti prilagoditev svojega poslovanja glede na določila Direktive o celovitem preprečevanju in nadzoru onesnaževanja iz industrije⁷² do konca marca 2007. V skladu s spremembami ZVO pa bo morala na podlagi 68. člena ZVO-1 za poslovanje pridobiti okoljevarstveno dovoljenje najkasneje do konca oktobra 2007.

Palomi Ceršak je bila na podlagi predloga IRSO odrejena priprava sanacijskega programa zaradi čezmernega obremenjevanja okolja z emisijami snovi v vode ter odprava virov čezmernega obremenjevanja okolja s hrupom. Paloma Ceršak je program izdelala, vendar bo prenehala obratovati, zato bo morala program temu ustrezno spremeniti.

⁷¹ Pripravo in izdelavo sanacijskih programov je določal 64. člen ZVO. ZVO-1 sanacijske programe ukinja, je pa potrebno za obratovanje naprav, ki lahko povzročajo onesnaževanje večjega obsega, pridobiti okoljevarstveno dovoljenje.

⁷² Council Directive 96/61/EC, concerning integrated pollution prevention and control.

Na podlagi izpisov o opravljenih inšpekcijskih pregledih ter izrečenih ukrepih smo ugotovili, da je IRSO, območna enota Murska Sobota, v revidiranem obdobju pri onesnaževalcih periodično nadzirala emisije odpadnih voda ter ustreznost odlaganja odpadkov v okolje. Nadzirala je tudi izvajanje sanacijskih programov.

Na podlagi evidenc emisij onesnaževal v vode smo ugotovili, da so vsi obravnavani onesnaževalci ARSO redno sporočali podatke obratovalnega monitoringa.

Stanje onesnaževanja in ukrepanja za njegovo sanacijo je redno spremljala tudi avstrijsko – slovenska komisija za Muro. Slovenska stran je avstrijski stalno poročala o napredku pri odpravi virov in posledic onesnaževanja ter posredovala podatke o izvedenih obratovalnih monitoringih.

Pomembni onesnaževalci okolja, predvsem podzemnih voda, so tudi odlagališča odpadkov, zaradi izcednih voda, ki pronicajo v tla. Ugotovili smo, da na območju, ki je bilo predmet revizije, deluje eno odlagališče, in sicer regijsko odlagališče Puconci. Odlagališče obsega stari, že zapolnjeni del, ter novi del, ki deluje kot regijsko odlagališče. Glede na to, da je bilo potrebno vsa občinska odlagališča opustiti do konca leta 2003, je upravljavec odlagališča, Saubermacher & Komunala, d. o. o., Murska Sobota 30. 6. 2003 na ARSO podal vlogo za zaprtje starega dela odlagališča. ARSO odločbe o zaprtju starega dela odlagališča še ni izdala, ker vloga ni bila popolna. Do konca avgusta 2005 naj bi upravljavec odlagališča posredoval še dodatno upravno dokumentacijo, dokončno hidrogeološko poročilo in program monitoringa podzemnih voda. Na podlagi posredovane dokumentacije bo ARSO izdala odločbo, v kateri bo določila vse zahteve glede izvajanja obratovalnega monitoringa. Uporabno dovoljenje za novi del regijskega odlagališča Puconci je bilo izdano maja 2004. Odlagališče je v letu 2004 redno posredovalo podatke o monitoringu izcednih vod. V letih 2002 in 2004 je IRSO na odlagališču opravil inšpekcijski pregled, pri katerem pa niso bile ugotovljene nepravilnosti v zvezi z emisijami izcednih voda.

Ocenjujemo, da je bil v obdobju od leta 2000 do leta 2004 vzpostavljen ustrezen nadzor onesnaževalcev okolja. Ob tem pa ugotavljamo, da bi bilo za večjo transparentnost vodenja postopkov in nadzora onesnaževalcev potrebno zagotoviti boljšo komunikacijo in izmenjavo podatkov med organi, ki sodelujejo v postopkih. Menimo, da bi moral IRSO o svojih ugotovitvah pri izvedbi nadzora izvajanja ukrepov pri onesnaževalcih redno poročati tudi ARSO, s čimer bi bila zagotovljena popolna sledljivost uvedenih postopkov tudi pri organu, ki je postopek vodil.

2.4 Varovanje narave in ohranjanje biotske raznovrstnosti na Goričkem

2.4.1 Politika države na področju varovanja narave in ohranjanja biotske raznovrstnosti

2.4.1.1 Pravne podlage za varovanje narave in ohranjanje biotske raznovrstnosti

Slovenija je država z nadpovprečno biotsko raznovrstnostjo⁷³. Ratificirala je Konvencijo o biološki raznovrstnosti⁷⁴, ki celovito obravnava ohranjanje biotske raznovrstnosti in trajnostno rabo naravnih virov

⁷³ Uporabljajo se tudi sinonimi biološka raznovrstnost, biotska pestrost in biodiverziteteta.

⁷⁴ Zakon o ratifikaciji Konvencije o biološki raznovrstnosti (Uradni list RS, št. 30/96).

in definira biotsko raznovrstnost kot variabilnost med živimi organizmi, vključno s kopenskimi, morskimi in drugimi vodnimi ekosistemi in ekološkimi kompleksi, katerih del so živi organizmi. ZVO opredeljuje kot enega glavnih ciljev varstva okolja trajno ohranjanje biološke raznovrstnosti in avtohtonosti biotskih vrst, njihovih habitatov ter ekološkega ravnotežja. ZON opredeljuje biotsko raznovrstnost kot raznovrstnost živih organizmov. NPVO je osnovni strateški dokument na področju varstva okolja, katerega cilj je splošno izboljšanje okolja in kakovosti življenja ter varstvo naravnih virov.

Osnovna specifična cilja na področju varovanja in ohranjanja narave sta po NPVO preprečevanje zmanjševanja biotske raznovrstnosti na ravni ekosistemov (in habitatnih tipov), vrst (in habitatov) ter genomov (in genov) ter preprečevanje nadaljnjega ogrožanja naravnega ravnovesja zaradi neustreznega izkoriščanja rastlinskih in živalskih vrst.

Ključni proces za doseganje ciljev varovanja in ohranjanja narave je izvajanje akcijskih načrtov in drugih ukrepov v strateškem okviru. NPVO v točki 6.1.3.2 vsebuje program ukrepov na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti in genskega potenciala do leta 2003. Ti so zlasti izdelava akcijskega načrta ohranjanja biotske raznovrstnosti, priprava novega zakona o ohranjanju narave in priprava podzakonskih predpisov k Zakonu o ohranjanju narave, priprava oziroma izdaja aktov o razglasitvah zavarovanih območij naravnih vrednot, ki so državnega pomena na podlagi predhodnih, in končnih določb Zakona o ohranjanju narave.

2.4.1.1.a Eden izmed ukrepov za doseganje ciljev politike na področju ohranjanja biotske raznovrstnosti in ohranjanja naravnih vrednot je po NPVO izdelava akcijskega načrta o biotski raznovrstnosti do leta 1998. V nasprotju s točko 6.1.3.2 NPVO⁷⁵ MOP do navedenega roka ni izdelal akcijskega načrta za ohranjanje biotske raznovrstnosti. V skladu z resolucijo NPVO naj bi akcijski načrt opredelil območje Nature 2000, KPG pa uvrstil v to območje. V Resoluciji NPVO je določen rok za izdelavo akcijskega načrta biotske raznovrstnosti v letu 2005, določene pa so tudi aktivnosti in roki za doseganje posameznih ciljev iz operativnega programa.

Pojasnilo MOP

Akcijški načrt ni bil izdelan zaradi pomanjkanja kadrov na MOP.

2.4.1.1.b Ukrepi pri ohranjanju in varovanju narave v točki 6.1.3.2 NPVO vključujejo tudi pripravo novega Zakona o ohranjanju narave in pripravo podzakonskih predpisov k Zakonu o ohranjanju narave, katerega cilj je vzpostavitev celotnega sistema ohranjanja narave ter učinkovitega izvajanja ukrepov biotske raznovrstnosti do leta 2002. Ker navedenih ukrepov postavljenih v NPVO MOP ni izvedel v časovno določenem okviru, so bili roki za izvedbo teh ukrepov z Resolucijo o NPVO popravljeni. Celotni sistem vseh podzakonskih predpisov, ki so predvideni po sistemskih zakonih, je potrebno vzpostaviti najkasneje do leta 2008.

2.4.1.1.c MOP bi moral v skladu z NPVO na podlagi predhodnih in končnih določb Zakona o ohranjanju narave do leta 2002 pripraviti oziroma izdati tudi akte o razglasitvi zavarovanih območij naravnih vrednot, ki so državnega pomena. Navedeni ukrepi v zvezi z ohranjanjem in varovanjem narave, postavljeni v NPVO, niso bili sprejeti v časovno določenem okviru. V skladu z Resolucijo o NPVO so roki za sprejetje teh ukrepov določeni do leta 2006 oziroma 2008 in 2014.

⁷⁵ Program ukrepov do leta 2003: Akcijski program za obdobje do leta 2003.

2.4.1.2 Določitev varovanih območij v Sloveniji in opredelitev Nature 2000 – posebej varovana območja

Z Ustavo Republike Slovenije je državi in lokalnim skupnostim naložena skrb, da ohranjajo naravno dediščino. ZON pravno ureja oblikovanje mreže posebej varovanih območij Natura 2000⁷⁶. To je ekološko omrežje območij, ki so pomembna za ohranjanje ogroženih rastlin, živali in njihovih življenjskih okolij v Evropski uniji. Vlada RS je 29. 4. 2004 določila območja Natura 2000 v Sloveniji z Uredbo o posebnih varstvenih območjih⁷⁷ (območjih Natura 2000). Določenih je 286 območij, od tega jih je 260 določenih na podlagi direktive o habitatih⁷⁸ in 26 na podlagi direktive o pticah⁷⁹. Zajemajo 35,5 odstotka ozemlja Slovenije.

2.4.2 Ustanovitev Krajinskega parka Goričko

2.4.2.1 Projekt PHARE za ustanovitev Krajinskega parka Goričko

Republika Slovenija je 22. 12. 2000 podpisala finančni memorandum z Evropsko komisijo za ustanovitev KPG. Projekt Joint Nature Park Development je finančno podprla Evropska unija prek PHARE CBC programa⁸⁰. Projekt se je začel 16. 6. 2002, zaključil pa septembra 2003; takrat je bilo pripravljeno tudi končno poročilo projekta PHARE. Za pomoč pri izvajanju projekta PHARE sta bila na mednarodnem razpisu izbrana konzorcij nemške družbe AHT International in avstrijsko svetovalno podjetje ATC Austrian Tourism Consultants. Projekt je z donacijo 1.600 tisoč evrov podprl program PHARE, Republika Slovenija pa je prispevala 627 tisoč evrov.

Tabela 4: Vrednost sofinanciranja posameznih nosilcev projekta PHARE v Sloveniji

Nosilec	Vrednost sofinanciranja v tisoč evrih	Vrednost sofinanciranja v tisoč tolarjih ⁸¹
Ministrstvo za okolje in prostor	287	61.232
Javna agencija za regionalni razvoj	50	10.678
Ministrstvo za kulturo	200	42.713
Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve	40	8.543
Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano	50	10.678
Skupaj	627	133.844

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za finance.

Tabela 5 prikazuje delež sofinanciranja Ministrstva za okolje in prostor po posameznih pogodbah.

⁷⁶ Izraz Natura 2000 je opredeljen v Direktivi o habitatih.

⁷⁷ Uredba o posebnih varstvenih območjih (Uradni list RS, št. 49/04).

⁷⁸ Direktiva o habitatih - Direktiva Sveta o ohranjanju naravnih habitatov ter prostoživečih rastlinskih in živalskih vrst 92/43/EGS z dne 21. 5. 1992.

⁷⁹ Direktiva o pticah - Direktiva Sveta o ohranjanju prostoživečih ptic 79/409/EGS z dne 2. 4. 1979.

⁸⁰ PHARE čezmejno sodelovanje Slovenija - Madžarska, št. projekta SI.00.08.01.

⁸¹ Preračunano v tolarje po tečaju na dan podpisa Finančnega memoranduma (22. 12. 2000), to je 213,5664 tolarjev za evro.

Tabela 5: Pregled sofinanciranja MOP

Številka projekta/pogodbe	Naziv projekta/pogodbe	Vrednost sklenjenih in plačanih pogodb v tisoč evrih	Vrednost sklenjenih in plačanih pogodb v tisoč tolarjih
2521-00-500153	Izdelava strokovnih podlag v procesu ustanovitve KPG	33	7.045
2511-01-600002	Tehnična pomoč pri izvedbi razpisa za Phare projekt SI 0008.01.01, spremljanje projekta in delo z javnostmi	94	20.138
2511-03-600003	Pogodba o gradnji 'ključ v roke' za objekt: Finalizacija gradu Grad	127	27.171
2511-03-600006	Izvajanje gradbenega nadzora za izvedbo finalizacije prostorov v JV traktu gradu Grad - elektro in strojne napeljave	3	548
2511-03-600008	Strokovni nadzor nad obnovitvenimi deli na gradu Grad na Goričkem	6	1.208
SI 0008.01.01	Joint Nature Park Development	24	5.122
Skupaj		287	61.232

Vir: Ministrstvo za okolje in prostor in Ministrstvo za finance.

V finančnem načrtu proračuna je MOP za leto 2003 v skladu s PHARE projektom Joint Nature Park Development Pomurje Region, Slovenia, EvropeAid/112237/D/SV/SI in podpisano pogodbo načrtoval ustanovitev KPG do konca leta 2003. V zaključnem računu proračuna je kot cilj naveden uspešno zaključen PHARE projekt.

Za ohranjanje in varovanje narave so bile izvedene aktivnosti kartiranja habitatov ter kartiranja in digitaliziranja prostorskih načrtov, ki bi jih lahko opredelili kot ustreznejši cilj ustanovitve KPG. Menimo, da bi bilo treba za doseg cilja navedene rezultate kartiranja habitatov in prostorskih načrtov tudi evalvirati in sprejeti načrt upravljanja z njimi.

2.4.2.2 Določitev Krajinskega parka Goričko za krajinski park in v območje Nature 2000

KPG se razprostira v severovzhodnem delu Slovenije in zavzema 462 kvadratnih kilometrov površine. Zajema 11 občin⁸², v katerih je 91 vasi. Po podatkih Statističnega urada Republike Slovenije je na tem območju leta 2002 živel 23.418 prebivalcev. Značilnost Goričkega je zelo razdrobljena in raznolika pokrajina, katere podoba prispeva k prepoznavnosti in drugačnosti od drugih regij. Tu obstoji veliko različnih življenjskih okolij (habitatov), biotska raznovrstnost je temu primerno velika. Vrednote Goričkega je bilo zato potrebno zavarovati in z njimi preudarno gospodariti. Pravna razglasitev KPG je temelj trajne ohranitve naravnega in kulturnega okolja, katerega končni cilj je trajno izboljšanje naravnega in kulturnega okolja in izboljšanje kakovosti življenja prebivalcev Goričkega.

⁸² Cankova, Dobrovnik, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Kuzma, Moravske Toplice, Puconci, Rogašovci, Šalovci.

Krajinski park je po definiciji ZON območje s poudarjenim kakovostnim in dolgotrajnim prepletom človeka z naravo, ki ima veliko ekološko, biotsko ali krajinsko vrednost. Glede na širši pomen območja z vidika ohranjanja biotske raznovrstnosti mora Slovenija zagotoviti celovito varstvo in upravljanje z območjem Goričkega tudi z vidika izpolnjevanja direktiv Evropske unije, predvsem Direktive o habitatih in Direktive o pticah. Po mnenju MOP večina Goričkega izpolnjuje kriterije za vključitev v Evropsko ekološko omrežje Natura 2000, zato je dodelilo Goričkemu status krajinskega parka in ga z Uredbo o posebnih varstvenih območjih (območjih Natura 2000) uvrstilo v območje Nature 2000.

Vključenost KPG v ekološko omrežje Natura 2000 ima velik pomen za ustavitev zmanjševanja biotske pestrosti in pomeni prednost pri pridobivanju projektov Evropske unije. Za regijo, v kateri ni veliko prostih delovnih mest, to pomeni možnost zaposlitve visoko izobraženih ljudi.

Pojasnilo MOP

Dodelitev statusa Natura 2000 je razvojni ukrep, ki sam po sebi nima negativnih učinkov, oziroma je sama njegova uvedba že odziv na negativne razsežnosti gospodarskega razvoja. V ekonomskem usklajevanju imajo prednost tisti interesi in družbene skupine, ki spoštujejo naravni ritem obnove zadevnih naravnih bogastev, s tem pa se ne omejuje ne komercialnih ne socialnih dejavnikov trajnostnega razvoja v samoupravnih lokalnih skupnostih ali državi. Morebitne izgube zaradi dodelitve statusa Natura 2000 bodo oportunitetne izgube zaradi neizrabe ponujenih priložnosti, ki jih omogoča status območja Natura 2000.

2.4.2.3 Ustanovitev Javnega zavoda Krajinski park Goričko

Vlada RS je 9. 10. 2003 sprejela Uredbo o Krajinskem parku Goričko (v nadaljevanju: Uredba o KPG) in ga s tem dejanjem tudi ustanovila. Na podlagi 12. člena Uredbe o KPG je Vlada RS izdala Sklep o ustanovitvi Javnega zavoda Krajinski park Goričko⁸³. Javni zavod Krajinski park Goričko (v nadaljevanju: JZ KPG) je bil vpisan v sodni register okrožnega sodišča v Murski Soboti dne 31. 3. 2004⁸⁴.

2.4.3 Delovanje Javnega zavoda Krajinski park Goričko

2.4.3.1 Načrt upravljanja in začasne upravljalvske smernice

Ključni dokument za delovanje parka je načrt upravljanja, ki je obvezno izhodišče za urejanje prostora in rabo naravnih dobrin. JZ KPG kot upravljavec zavarovanega območja opravlja predvsem naslednje naloge: pripravlja predlog načrta upravljanja krajinskega parka, sprejema letne programe dela parka, stalno spremlja in analizira stanje naravnih vrednot, biotske raznovrstnosti in krajinske pestrosti, sodeluje z Zavodom Republike Slovenije za varstvo narave, z regionalno razvojno agencijo in lokalnimi skupnostmi, zagotavlja dostop do informacij o parku in vodi informacijski center krajinskega parka ter izvaja druge naloge, določene z Uredbo o KPG. JZ KPG lahko spremeni ali razširi svojo dejavnost le s soglasjem ustanovitelja.

2.4.3.1.a V skladu s 23. členom Uredbe o KPG bi moral minister za okolje in prostor v treh mesecih od uveljavitve navedene Uredbe⁸⁵ določiti začasne upravljalvske smernice za park, ki se uporabljajo do

⁸³ Uradni list RS, št. 3/04.

⁸⁴ Pod vpisno številko SRG 2004/00085, številka vložka je 1/02794/00.

⁸⁵ Datum poteka roka treh mesecev od uveljavitve Uredbe o KPG je 5. 1. 2004.

sprejema načrta upravljanja parka. Začasne upravljavske smernice je sprejel svet JZ KPG na svoji prvi konstitutivni seji 8. 7. 2004. Ugotovili smo, dačasne upravljavske smernice niso bile sprejete v roku, določenem v 23. členu Uredbe, in da jih ni sprejel pristojni organ.

Pojasnilo MOP

Vse operativne naloge za delovanje JZ KPG je prevzemal svet JZ KPG, ki je pripravil tudi predlog začasnih upravljavskih smernic in jih potrdil na svoji prvi seji 8. 7. 2004. Začasne upravljavske smernice so razumljene le kot programska usmeritev za delovanje JZ KPG in ne gre za dokument, ki bi vseboval finančno ovrednoten obseg delovanja.

2.4.3.1.b V skladu s 60. členu ZON je načrt upravljanja zavarovanega območja programski akt, s katerim se določijo razvojne usmeritve, način izvajanja varstva, rabe in upravljanja zavarovanega območja ter podrobnejše usmeritve za varstvo naravnih vrednot na zavarovanem območju ob upoštevanju potreb razvoja lokalnega prebivalstva.

16. člen Uredbe o KPG opredeljuje obveznost sprejetja in vsebino načrta upravljanja parka. Upravljanje parka se izvaja na podlagi sprejetega načrta upravljanja parka, ki ga za obdobje petih let sprejme Vlada RS. V načrtu upravljanja parka so nujne sestavine, določene z zakonom, ki ureja ohranjanje narave⁸⁶, strukturirane tako, da so razvidni:

- ocena stanja v parku, ki zajema stanja po posameznih področjih, in sicer področje ohranjanja narave, področje rabe in dejavnosti v prostoru ter področje ekonomske, gospodarske in socialne strukturiranosti v parku,
- srednjeročni in kratkoročni operativni cilji upravljanja parka, ki izhajajo iz namena ustanovitve parka,
- neposredni in posredni ukrepi za doseganje zastavljenih ciljev, ki vključujejo vsebinsko opredelitev nalog upravljavca v zvezi z neposrednim upravljanjem parka in nalog, ki izhajajo iz opredelitve ukrepov, ki se izvajajo na podlagi drugih predpisov in posredno vplivajo na doseganje namena ustanovitve parka,
- prostorska umestitev varstvenih vsebin v parku,
- program izvajanja načrta upravljanja parka z določitvijo prioritete izvajanj ukrepov in finančnim ovrednotenjem.

Upravljavec parka mora predlog načrta upravljanja parka⁸⁷ predložiti MOP v šestih mesecih po ustanovitvi JZ KPG, kot določa 22. člen Uredbe o KPG. V načrtu upravljanja parka je potrebno podrobneje določiti razvojne usmeritve in ukrepe, opredeljene z Uredbo o KPG.

Varstveni režimi in naravovarstvene naloge, ki se izvajajo na zavarovanem območju, morajo biti podrobneje opredeljeni in umeščeni v prostor v načrtu upravljanja parka⁸⁸. Upravljavec sprejme na podlagi načrta upravljanja parka finančno ovrednoti letni program dela, ki ga potrdi MOP v soglasju z Ministrstvom za finance⁸⁹. Z letnim programom dela parka se podrobneje določi terminski plan izvedbe del in nalog iz načrta upravljanja parka ter finančne vire za izvedbo del in nalog v parku. Upravljavec parka mora vsako leto poročati MOP in Ministrstvu za finance o izvajanju letnega programa dela ter z njim seznaniti tudi lokalne skupnosti v parku.

⁸⁶ Vsebinsko načrta upravljanja zavarovanega območja določa 61. člen ZON.

⁸⁷ To je v roku do 17. 7. 2004.

⁸⁸ 7. in 8. člen Uredbe o KPG.

⁸⁹ 17. člen Uredbe o KPG.

Ugotovili smo, da upravljavski načrt za KPG ni bil izdelan in predložen MOP v roku, določenem v 22. členu Uredbe. Nepravilnosti ne moremo pripisati MOP, saj je bila priprava upravljaljskega načrta dolžnost JZ KPG.

2.4.3.1.c 6. člen Uredbe o KPG določa, da se za območje parka pripravi skupni razvojni program KPG v skladu s predpisi o spodbujanju regionalnega razvoja in ob upoštevanju načrta upravljanja parka. 13. člen Zakona o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja⁹⁰ določa, da lahko občine organizirajo pripravo in sprejmejo skupni razvojni program, ki mora biti usklajen z regionalnim razvojnim programom. Skupni razvojni program KPG ni izdelan.

2.4.3.2 Financiranje JZ KPG

Zavod pridobiva finančna sredstva za upravljanje krajinskega parka

- iz državnega proračuna,
- z vstopninami, dotacijami in donacijami,
- s sredstvi, pridobljenimi z upravljanjem nepremičnin,
- s prihodki od prodaje blaga in storitev, ki jih opravlja,
- iz različnih mednarodnih programov pomoči,
- s pridobivanjem sredstev na podlagi sofinanciranja programov in projektov, ki so v skladu z namenom ustanovitve krajinskega parka, iz sredstev lokalnih, državnih in mednarodnih skladov, ustanov oziroma drugih organizacij,
- JZ KPG lahko pridobiva sredstva tudi iz proračunov lokalnih skupnosti v skladu z njihovimi programi oziroma sprejetim načrtom upravljanja.

V letu 2004 je JZ KPG dobival sredstva le iz državnega proračuna. V prvem letu delovanja JZ KPG so bili predvideni odhodki državnega proračuna za delovanje JZ KPG 44.000 tisoč tolarjev, dejansko je JZ KPG iz proračuna za svojo dejavnost pridobil 16.799 tisoč tolarjev, kar je 38,2 odstotka načrtovanih odhodkov v letu 2004.

2.4.3.3 Delovanje JZ KPG v letu 2004

Organi zavoda so svet zavoda, strokovni svet in direktor. Svet zavoda sestavlja 11 članov⁹¹ in bi moral biti konstituiran najkasneje do 17. 3. 2004⁹², konstituiral pa se je šele 8. 7. 2004. Predstavniki zaposlenih med izvajanjem revizije še ni bil imenovan. Vlada RS je imenovala v. d. direktorja, ki ni bil redno zaposlen v JZ KPG.

Svet zavoda bi moral v skladu z 21. členom Sklepa o ustanovitvi JZ KPG sprejeti statut zavoda najkasneje do 17. 5. 2004, vendar ga je zaradi poznega konstituiranja in pripomb Vlade RS sprejel šele 21. 10. 2004.

Na podlagi 24. člena statuta JZ KPG⁹³, Kolektivne pogodbe za negospodarske dejavnosti v Republiki Sloveniji⁹⁴, Zakona o javnih uslužbencih⁹⁵, Zakona o sistemu plač v javnem sektorju⁹⁶, Uredbe o notranji

⁹⁰ Zakon o spodbujanju skladnega regionalnega razvoja (Uradni list RS, št. 60/99 in 52/03).

⁹¹ Šest predstavnikov ustanovitelja, predstavnik delavcev zavoda, dva predstavnika občin, predstavnik zainteresirane javnosti ter predstavnik regionalne razvojne agencije.

⁹² 20. člen Sklepa o ustanovitvi JZ KPG, objavljen v Uradnem listu RS 16. 1. 2004, določa, da se svet zavoda konstituirata najkasneje dva meseca po objavi sklepa v Uradnem listu RS. JZ KPG je bil v sodni register vpisan marca 2004.

⁹³ Uradni list RS, št. 6/05 z dne 21. 1. 2005.

⁹⁴ Uradni list RS, št. 18/91, 53/92, 34/93, 27/94, 59/94, 80/94, 64/95, 37/97, 3/98, 39/99, 40/99, 99/01, 73/03.

⁹⁵ Uradni list RS, št. 56/02.

⁹⁶ Uradni list RS, št. 56/02, 72/03, 126/03, 70/04.

organizaciji, sistemizaciji, delovnih mestih in nazivih v organih javne uprave in v pravosodnih organih⁹⁷ in Uredbe o količnikih za določitev osnovne plače in dodatkih zaposlenim v službah Vlade RS in v upravnih organih⁹⁸ je svet zavoda 19. 11. 2004 na drugi dopisni seji sveta zavoda potrdil Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest, ki je postal podlaga za zaposlitve, do tedaj pa za zaposlovanje ni bilo pravne podlage. Za opravljanje delovnih nalog s področja delovanja JZ KPG so sistemizirana poleg mesta direktorja še štiri delovna mesta. Od predvidenih delovnih mest je zasedeno le delovno mesto svetovalec MOP.

Kljub temu, da je bil JZ KPG s sklepom ustanovljen že januarja 2004, se svet zavoda ni konstituiral pravočasno, pozno sprejetje statuta zavoda oziroma njegove potrditve na Vladi RS in pozno sprejetje Pravilnika o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest pa ni omogočalo zagotovitve vseh potrebnih zaposlitev in imenovanja direktorja. Menimo, da delovanje JZ KPG v prvem letu delovanja ni bilo učinkovito, na kar kaže tudi neizpolnitev finančnega dela letnega načrta porabe sredstev. Odgovornosti za neučinkovit postopek ustanovitve oziroma začetka delovanja JZ KPG ni mogoče pripisati zgolj MOP, temveč tudi Vladi RS in svetu zavoda.

2.4.4 Trilateralno sodelovanje Javnega zavoda Krajski park Goričko

Trideželni park Goričko v Sloveniji, Raab v Avstriji ter Órségi na Madžarskem je edini park v Evropi, ki povezuje prek varstva narave in kulturne krajine tri države, tri kulture in tri narode. Skrb za ohranjanje biotske raznovrstnosti ima mednarodne razsežnosti. Slovenska strategija poudarja ohranjanje ekosistemov z ohranjanjem ugodnega stanja pripadajočih združb rastlinskih in živalskih vrst (habitatnih tipov), predvsem najbolj ogroženih tipov.

Prvotna odločitev o ustanovitvi parkov na trideželnem področju je bila v vseh treh državah sprejeta pred petnajstimi leti. Skupna zgodovina in prepričanje, da je unikatno pokrajino in naravne habitate potrebno ohraniti, sta ustvarila podlago za številna dvodeželna in trideželna srečanja med lokalnimi politikami in strokovnjaki vseh treh držav. Cilj vseh je spodbujati neformalna in formalna srečanja institucij (npr. uprav parkov) kot tudi posameznikov. Na področju treh parkov so potekala različna srečanja, razstave, ekskurzije (npr. srečanje mladih, trideželno kolesarjenje, razstava rokodelcev, ocenjevanje vin, mikološko srečanje). V interesu vseh je razviti metode in tehnike stalne krepitve trideželnega odnosa kot enakopravnih sosedov v razširjeni Evropske unije. Zavzemajo se tudi za kakovostne odnose med prebivalci regij treh parkov.

Tabela 6 prikazuje primerjavo med parki po ustanovitvi, velikosti, številu zajetih občin in številu zaposlenih oseb v parkih.

⁹⁷ Uradni list RS, št. 58/03, 58/04.

⁹⁸ Uradni list RS, št. 35/96, 5/98, 33/00, 11/01, 63/01, 37/02, 60/02, 105/02.

Tabela 6: Primerjava med parki

Park	Leto ustanovitve parka	Velikost parka v kvadratnih kilometrih	Število zajetih občin	Število zaposlenih
Naravni park Raab	1996	147	7	1,5
Nacionalni park Órségi	2002	440	44	41
Krajinski park Goričko	2003	462	11	1

Vir: spletne strani: www.park-goricko.org, www.naturpark-raab.at in www.orseginpi.hu ter informacije revizorjev Računskega sodišča Republike Avstrije in Nacionalnega revizijskega urada Republike Madžarske.

Navedeni trije parki imajo po naravnih danostih podobne značilnosti: vsi ležijo na robu države, so relativno nerazviti (z najmanjšim bruto dohodkom na prebivalca), v nobenem ni velikih infrastrukturnih naprav in objektov ter velikih industrijskih območij, okolje pa je bogato z velikim številom rastlinskih in živalskih vrst. To je bila tudi podlaga za nadaljnji razvoj ideje o oblikovanju regije, ki se v prostorsko manjšem obsegu združuje v trideželnem parku. Ta obsega na slovenski strani celotno območje Goriškega, medtem ko je v Avstriji vanj vključena južna Gradiščanska ter na madžarski strani Zalska in Železna županija. KPG in nacionalni park Órségi sta v območju Natura 2000, naravni park Raab v Avstriji pa zaradi poudarjenega turizma, ki predstavlja prevladujočo dejavnost, ni vključen v območje Nature 2000. Območje parka Raab v Avstriji je pod nadzorom gradiščanske deželne vlade.

Pravne podlage za mednarodno sodelovanje za področje Trilateralnega parka Goričko-Raab-Órségi ne obstajajo, v okviru zaključnega poročila projekta PHARE so bila pripravljena le izhodišča za mednarodno sodelovanje po vzorcu iz drugih držav. Mednarodno sodelovanje je ključnega pomena pri izvajanju politike ohranjanja biotske raznovrstnosti in trajnostne rabe njenih sestavin v Sloveniji ter pri izmenjavi izkušenj in sodelovanju na bilateralni in multilateralni ravni.

Strategija ohranjanja biotske raznovrstnosti v Sloveniji⁹⁹ določa cilj mednarodnega sodelovanja, ki pomeni krepitev sodelovanja in izboljševanje njegovih rezultatov na posameznih ravneh in med njimi. Usmeritve za doseg navedenega cilja sodelovanja med parki so zlasti krepitev sodelovanja znotraj uprav parkov, pri posameznih projektih z izmenjavo izkušenj in dobre prakse, posredovanje in predstavitve dobrih primerov ohranjanja biotske raznovrstnosti in rabe njenih sestavin mednarodni javnosti.

V okviru končnega poročila PHARE je bil narejen osnutek pisma o nameri, ki določa medsebojno sodelovanje treh parkov. Menimo, da bi bilo za sodelovanje med tremi parki smiselno vzpostaviti pravno podlago in na tej podlagi podpisati meddržavni sporazum, kot je bilo predvideno v končnem poročilu PHARE iz leta 2003. S takšnim pristopom bi bilo mogoče načrtovati in opredeliti cilje in aktivnosti mednarodnega sodelovanja ter jih tudi spremljati. Aktivnosti na mednarodni ravni so sicer potekale in se uresničevale na ravni skupnih srečanj, razstav, ekskurzij ter različnih dejavnosti, vendar pa menimo, da bi morala biti natančno razvidna opredelitev namena določenih aktivnosti za doseg določenih ciljev. To bi vodilo k spremljanju napredka mednarodnega sodelovanja.

⁹⁹ Vlada RS je 20. 12. 2001 sprejela Strategijo ohranjanja biotske raznovrstnosti.

3. MNENJE

Revidirali smo poslovanje Ministrstva za okolje in prostor, ki se nanaša na izvajanje monitoringa onesnaženja površinskih, podzemnih voda, tal in ukrepanja za zmanjšanje stanja onesnaženja ter ustanovitev in zagotovitev ustreznih podlag za delovanje Javnega zavoda Krajinski park Goričko. Za pravilnost in smotrnost poslovanja ministrstva je odgovoren minister. Naša naloga je podati mnenje o pravilnosti in smotrnosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor za opredeljeni del poslovanja.

Revidiranje smo izvedli v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi, ki jih določa Napotilo za izvajanje revizij¹⁰⁰. Revizijski postopki so obsegali pregledovanje in pridobivanje podatkov ter njihovo analiziranje in presojanje. Menimo, da nam opravljeno revidiranje in analiziranje daje zadostne dokaze za

- izrek mnenja o skladnosti poslovanja s predpisi in
- izrek mnenja o smotrnosti poslovanja

ministrstva v delu poslovanja, ki se nanaša na izvajanje imisijskega monitoringa površinskih in podzemnih voda ter ukrepanja za zmanjšanje onesnaženja in na ustanovitev ter zagotavljanje podlag za poslovanje Krajinskega parka Goričko v obdobju od leta 2000 do leta 2004.

3.1 Mnenje o pravilnosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor

Ministrstvo za okolje in prostor v obdobju od leta 2000 do leta 2004 ni ravnalo v skladu predpisi:

- ni pripravilo poročila o stanju okolja za leta 2000, 2001 in 2003, kot je zahteval 75. člen ZVO, in v poročilo za leto 2002 ni vključilo vseh podatkov, ki jih je kot vsebino poročila predpisoval 76. člen ZVO (točki 2.1.1.a in 2.1.1.b),
- ni pripravilo začasnega načrta upravljanja z vodami za vso državo, kot zahteva 193. člen ZV-1 (točka 2.1.2),
- ni izdelalo poročila o opravljenem monitoringu površinskih voda za leto 2003, kar ni v skladu s 14. členom Pravilnika o kemijskem stanju površinskih voda (točka 2.2.1.1.d),
- ni izdelalo poročila o opravljenem monitoringu površinskih voda za življenje sladkovodnih rib za leto 2003, kot določa 14. člen Pravilnika o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib (točka 2.2.1.2),
- minister za okolje in prostor ni določil začasnih upravljaljskih smernic za park, kot določa 23. člen Uredbe o KPG (točka 2.4.3.1.a).

¹⁰⁰ Uradni list RS, št. 41/01.

Razen navedenih nepravilnosti je po našem mnenju Ministrstvo za okolje in prostor pri izvajanju okoljske politike v revidiranem obdobju v vseh pomembnih pogledih poslovalo v skladu s predpisi (*mnenje s pridržkom*).

3.2 Mnenje o smotrnosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor

3.2.1 Mnenje o učinkovitosti načrtovanja ciljev in ukrepov okoljske politike ter postopku ustanavljanja Krajinskega parka Goričko

Izrekli smo mnenje o učinkovitosti poslovanja Ministrstva za okolje in prostor pri načrtovanju ciljev in ukrepov okoljske politike ter pri postopku ustanavljanja Krajinskega parka Goričko ter mnenje o uspešnosti poslovanja pri izvajanju programov monitoringa in ukrepov za zmanjšanje onesnaženja površinskih in podzemnih voda ter tal in pri ustanavljanju Krajinskega parka Goričko. Mnenje smo oblikovali na podlagi odgovorov na revizijska vprašanja, ki so predstavljena v točki 1.1 revizijskega poročila.

Menimo, da Ministrstvo za okolje in prostor ciljev okoljske politike v obdobju od leta 2000 do leta 2004 ni načrtovalo tako, da bi bilo mogoče ugotavljati stopnjo njihovega uresničevanja. Cilji, ki so bili določeni v Nacionalnem programu varstva okolja za zmanjšanje emisij v vode iz razpršenih in točkovnih virov ter omejevanje kemičnega onesnaženja in zmanjševanje degradacije tal, niso bili načrtovani tako, da bi bilo mogoče podati oceno, ali so bili uspešno uresničeni. Za navedene cilje niso bili določeni pričakovani rezultati in niso bili določeni indikatorji, na podlagi katerih bi bilo mogoče spremljati njihovo uresničevanje. Za ukrepe, ki so bili načrtovani za doseg ciljev, ni bilo predvideno, v kolikšni meri bodo prispevali k uresnitvi posameznega cilja (točka 2.3.1).

Menimo, da Ministrstvo za okolje in prostor pri pripravi Nacionalnega programa varstva okolja časovnih okvirov za pripravo in sprejem ukrepov za uresničevanje posameznih ciljev ni načrtovalo na ustreznih podlagah glede na zahtevnost načrtovanih nalog, zaradi česar ni bilo mogoče zagotoviti njihove pravočasne priprave in sprejetja (točka 2.3.2).

V operativnih programih za zmanjšanje emisij v vode iz razpršenih in točkovnih virov, ki sta bila sprejeta v letih 1999 in 2001, niso bili določeni vsi potrebni kriteriji, da bi bilo mogoče ocenjevati uspešnost doseganja zastavljenih ciljev. Operativna programa, sprejeta v letu 2004, predstavljata napredek glede na operativna programa, sprejeta v letih 1999 in 2001, prav tako pa ne vsebujeta vseh zahtevanih kriterijev, na podlagi katerih bi bilo mogoče celovito ocenjevati uspešnost doseganja ciljev (točka 2.3.3).

V Nacionalnem programu varstva okolja je bila določena priprava akcijskega načrta o biotski raznovrstnosti, priprava novega zakona o ohranjanju narave in priprava podzakonskih predpisov k zakonu o ohranjanju narave, katerega cilj je vzpostavitev celotnega sistema ohranjanja narave ter učinkovito izvajanje zakona. Ministrstvo za okolje in prostor navedenih aktivnosti ni izvedlo v časovno določenem okviru do leta 2002, to pa pomeni neizpolnitev zastavljenih nalog po točki 6.1.3.2 Nacionalnega programa varstva okolja (točki 2.4.1.1.a in 2.4.1.1.b).

V Nacionalnem programu varstva okolja je določena priprava oziroma izdaja aktov o razglasitvah zavarovanih območij naravnih vrednot, ki so državnega pomena na podlagi predhodnih in končnih določb

zakona o ohranjanju narave, česar Ministrstvo za okolje in prostor ni sprejelo v časovno določenem okviru do leta 2002, kar je v nasprotju s točko 6.1.3.2 Nacionalnega programa varstva okolja (točka 2.4.1.1.c).

3.2.2 Mnenje o uspešnosti izvajanja programov monitoringa in ukrepov za zmanjšanje onesnaženja površinskih ter podzemnih voda in tal ter ustanovitve in zagotovitve podlag za delovanje Krajinskega parka Goričko

Ugotavljamo, da je Ministrstvo za okolje in prostor v obdobju od leta 2000 do 2004 pri izvajanju različnih vrst imisijskih monitoringov zagotavljalo uresničevanje vseh ciljev, ki so bili določeni s programi monitoringov (točka 2.2.1).

Vsi cilji glede izvajanja monitoringa ter spremljanja stanja večjih onesnaževalcev, ki si jih je pri svojem delovanju zastavila slovensko-avstrijska komisija za Muro, so bili uresničeni (točki 2.2.2 in 2.3.6).

Ministrstvo za okolje in prostor ni uresničilo vseh ciljev, ki jih je določilo v Nacionalnem programu varstva okolja. Večina ukrepov, določenih v Nacionalnem programu varstva okolja, ki se nanašajo na varovanje površinskih in podtalnih voda, je bila sicer pripravljena in sprejeta, vendar ne v načrtovanih časovnih okvirih. Strategija upravljanja z vodami in programi, ki se nanjo nanašajo, ter ukrepi za varovanje tal, niso bili sprejeti. V resoluciji Nacionalnega programa varstva okolja so bili določeni novi časovni roki za njihovo pripravo, ki so v skladu z roki iz evropskih direktiv (točka 2.3.2).

Menimo, da bi bilo lahko delovanje Krajinskega parka Goričko bolj uspešno, če bi bila pred njegovo ustanovitvijo na podlagi opravljenega kartiranja habitatov ter kartiranja in digitaliziranja prostorskih načrtov izvedena tudi evalvacija rezultatov opravljenih nalog (točka 2.4.2.1).

4. ZAHTEVA ZA PREDLOŽITEV ODZIVNEGA POROČILA

Za odpravo nepravilnosti mora Ministrstvo za okolje in prostor v roku 90 dni po prejemu revizijskega poročila, predložiti računskemu sodišču odzivno poročilo.

Odzivno poročilo mora vsebovati:

1. navedbo revizije, na katero se nanaša,
2. kratek opis nepravilnosti oziroma nesmotrnosti v poslovanju, ki so bile razkrite z revizijo, in
3. izkaz popravljalnih ukrepov.

Popravljalni ukrepi se morajo nanašati na

- sprejetje začasnih upravljavskih smernic Krajinskega parka Goričko v skladu s 23. členom Uredbe o Krajinskem parku Goričko (točka 2.4.3.1.a).

Po drugem odstavku 29. člena ZRacS-1 je odzivno poročilo uradna listina, ki jo potrdi odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev s svojim podpisom in pečatom.

Računsko sodišče bo ocenilo verodostojnost odzivnega poročila, to je resničnost navedb o popravljalnih ukrepih in po potrebi opravilo revizijo odzivnega poročila na podlagi četrtega odstavka 29. člena ZRacS-1. Prav tako bo ocenilo zadovoljivost sprejetih popravljalnih ukrepov.

Če odzivno poročilo ne bo predloženo v roku, določenem v tem revizijskem poročilu, stori odgovorna oseba uporabnika javnih sredstev prekršek po tretjem odstavku 38. člena ZRacS-1.

Če uporabnik javnih sredstev, ki bi moral predložiti odzivno poročilo, niti v roku 15 dni po izteku roka za predložitev odzivnega poročila računskemu sodišču ne predloži odzivnega poročila, se šteje, da uporabnik javnih sredstev krši obveznost dobrega poslovanja¹⁰¹. Opozarjamo, da se neresnične navedbe v odzivnem poročilu obravnavajo kot neresnične navedbe v uradni listini (drugi odstavek 29. člena ZRacS-1).

Če bo računsko sodišče v porevizijskem postopku ugotovilo, da Ministrstvo za okolje in prostor krši obveznost dobrega poslovanja, bo ravnalo v skladu s sedmim do štirinajstim odstavkom 29. člena ZRacS-1.

---

¹⁰¹ 3. točka prvega odstavka 37. člena Poslovnika Računskega sodišča Republike Slovenije, Uradni list RS, št. 91/01.

Za naslednje ugotovljene nepravilnosti odzivno poročilo ni potrebno, ker so bile te odpravljene že med revizijskim postopkom oziroma so bili sprejeti ustrezni popravljalni ukrepi (tretji odstavek 29. člena ZRacS-1), ki jih v nadaljevanju na kratko povzemamo:

- glede na to, da je v skladu s prvim odstavkom 106. člena Zakona o varstvu okolja o stanju okolja potrebno poročati najmanj vsako četrto leto in da je bilo zadnje poročilo o stanju okolja izdano v letu 2002, bo moralo Ministrstvo za okolje in prostor novo poročilo o stanju okolja izdati v letu 2006 (točki 2.1.1.a in 2.1.1.b);
- Ministrstvo za okolje in prostor je že začelo pripravljati načrte upravljanja voda na vodnem območju Donave in vodnem območju Jadranskega morja; v juniju 2004 je bil pripravljen prvi del načrta kot Poročilo o izvajanju 3. člena in priloge I Vodne direktive, drugi del načrta pa je bil pripravljen v juliju 2005 kot Poročilo o izvajanju 5. in 6. člena ter priloge II in III Vodne direktive; ker je vsebina začasnega načrta upravljanja z vodami povezana z vsebinama obeh poročil, je Ministrstvo za okolje in prostor začasni načrt pričelo pripravljati po dokončanju poročila o izvajanju 5. in 6. člena Vodne direktive; začasni načrt upravljanja z vodami pripravlja Urad za okolje, Sektor za vode in naj bi bil dokončan v IV. četrletju leta 2005 (točka 2.1.2);
- Ministrstvo za okolje in prostor je v marcu 2005 izdalo Poročilo o kakovosti površinskih voda za življenje sladkovodnih vrst rib, v septembru 2005 pa tudi Poročilo o kakovosti površinskih vodotokov v letu 2003 (točki 2.2.1.1.d in 2.2.1.2).

5. PRIPOROČILA

Ministrstvu za okolje in prostor priporočamo, da

- okrepi mednarodno sodelovanje pri odločanju o varovanju narave ter upravljanju z obmejnimi območji tako, da bi sosednje države lahko dosegle skupne cilje pri določanju prioritet za ravnanje z obmejnimi območji, poenotile stališča in cilje glede možne rabe skupnih mejnih vodotokov ter oblikovale ukrepe za doseganje skupnega cilja uvrstitve reke Mure v drugi kakovostni razred na vseh merilnih mestih ob njenem mejnem toku;
- pripravi navodila za izdelavo operativnih programov, ki jih je potrebno sprejeti v skladu z resolucijo Nacionalnega programa varstva okolja; v navodilih naj opredeli obveznost določanja ciljev, pričakovanih rezultatov, ukrepov za doseganje pričakovanih rezultatov ter indikatorjev za spremljanje zastavljenih ciljev in obveznost za redno spremljanje izvajanja operativnih programov; določi naj tudi osebe, odgovorne za pripravo poročil o poteku izvajanja operativnih programov;
- zagotovi boljše sodelovanje med organi v sestavi ministrstva pri izvajanju nadzora nad onesnaževalci površinskih in podzemnih voda tako, da bo med posameznimi pristojnimi organi zagotovljena stalna komunikacija pri vodenju postopkov, ter da bodo vsi postopki nadzora pregledni in jih bo mogoče spremljati od njihove uvedbe do zaključka;
- spodbudi poglobitev sodelovanja Krajinskega parka Goričko z avstrijskim parkom Raab in madžarskim parkom Órségi ter pripravi skupni upravljavski načrt trideželnega parka, kar bo omogočilo tudi boljše izmenjavo izkušenj ter oblikovanje dobre prakse pri vodenju parkov in upravljanju z zavarovanimi območji; mednarodno povezovanje med parki omogoča tudi izboljšanje možnosti pri pridobivanju sredstev iz različnih evropskih strukturnih skladov ter kohezijskega sklada.

Pravni pouk

Tega poročila na podlagi tretjega odstavka 1. člena ZRacS-1 ni dopustno izpodbijati pred sodišči ali drugimi državnimi organi.

Igor Šoltes,
generalni državni revizor

Priloge: 7

Poslano:

1. Ministrstvo za okolje in prostor, priporočeno s povratnico;
2. dr. Pavel Gantar, priporočeno;
3. dr. Andrej Umek, priporočeno;
4. mag. Janez Kopač, priporočeno;
5. Državni zbor Republike Slovenije, priporočeno;
6. arhiv, tu.

Sredstva za izvajanje okoljske politike in skupna sredstva za poslovanje MOP v obdobju od leta 2000 do leta 2004

v tisoč tolarjih

Odhodki	2004		2003		2002		2001		2000 ¹⁰²	
	Odobren proračun	Realiziran proračun	Odobren proračun	Realiziran proračun	Odobren proračun	Realiziran proračun	Odobren proračun	Realiziran proračun	Odobren proračun	Realiziran proračun
Skupaj proračun MOP	45.380.647	37.197.488	39.206.362	33.914.353	29.194.432	26.582.872	27.807.876	25.333.558	19.791.668	17.066.359
Ožje ministrstvo	24.284.391	18.438.292	14.275.737	12.999.964	13.507.313	12.373.502	12.980.249	11.529.812	/	/
- varovanje okolja in naravne dediščine	17.132.340	11.825.374	8.210.506	7.047.471	7.512.896	6.444.758	8.305.940	7.452.452	/	/
Agencija RS za okolje	12.581.126	11.010.246	16.108.116	12.386.671	7.844.073	7.009.092	5.375.803	4.755.275	/	/
- varovanje okolja in naravne dediščine	11.045.002	9.646.766	14.627.794	11.010.160	7.755.836	6.929.077	5.299.660	4.725.785	/	/

Vir: Zaključni računi proračuna za leta 2004, 2003, 2002, 2001 in 2000.

¹⁰² Podatki po proračunskih uporabnikih in proračunskih postavkah za leto 2000 niso navedeni, ker niso primerljivi s podatki iz let 2001, 2002, 2003 in 2004 zaradi različnega načina prikazovanja sredstev na postavkah in po proračunskih uporabnikih.

Usklajenost programov monitoringa za površinske vode z obstoječo zakonodajo, usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami programov monitoringa ter usklajenost poročanja o rezultatih monitoringa z zahtevami predpisov

Leto	Usklajenost programov monitoringa z obstoječo zakonodajo			Usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje in programom monitoringa			Ustreznost poročanja ¹⁰³
	Načrtovane meritve vseh zahtevanih parametrov	Načrtovane vse zahtevane meritve	Meritve, načrtovane na vseh merilnih mestih	Opravljenе meritve vseh zahtevanih parametrov	Opravljenе meritve tako pogosto, kot je zahtevano	Meritve so bile opravljene na vseh zahtevanih merilnih mestih	Poročilo je bilo pripravljeno v roku
2000				DA	DA	DA	/
2001	Programi monitoringa pred letom 2003 so bili interni dokumenti, klasifikacija voda na podlagi le-teh je bila kombinacija uporabe različnih podzakonskih aktov, ki so se nanašali na pitno vodo in nevarne snovi.			DA	DA	DA	/
2002				DA	NE	DA	/
2003	DA	DA	DA	DA	NE	DA	NE
2004 ¹⁰⁴	DA	DA	DA	/	/	/	/

Viri:

- Program monitoringa kakovosti površinskih vodotokov za leto 2000, Hidrometeorološki zavod RS,
- Programi monitoringa kakovosti površinskih vodotokov za leta od 2001 do 2004, ARSO,
- Poročila o izvajanju monitoringa za obdobje od 2001 do 2003, ARSO.

¹⁰³ V obdobju od leta 2000 do 2002 še ni bila sprejeta zakonodaja, ki bi zahtevala pripravo poročil o opravljenem monitoringu, za leto 2004 pa med izvajanjem revizije še ni potekel rok za pripravo poročil o rezultatih izvajanja različnih programov monitoringa.

¹⁰⁴ Za leto 2004 nismo preverjali usklajenosti izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje, ker še ni potekel rok za pripravo poročila o izvajanju programov monitoringa.

Usklajenost programov monitoringa za površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib z obstoječo zakonodajo, usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami programov monitoringa ter usklajenost poročanja o rezultatih monitoringa z zahtevami predpisov

Leto	Usklajenost programov monitoringa z obstoječo zakonodajo			Usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje in programom monitoringa			Ustreznost poročanja
	Načrtovane meritve vseh zahtevanih parametrov	Načrtovane vse zahtevane meritve	Meritve, načrtovane na vseh merilnih mestih	Opravljene meritve vseh zahtevanih parametrov	Opravljene meritve tako pogosto, kot je zahtevano	Meritve so bile opravljene na vseh zahtevanih merilnih mestih	Poročilo je bilo pripravljeno v roku
2003	DA	DA	DA	DA	DA	DA	NE
2004 ¹⁰⁵	DA	DA	DA	/	/	/	/

Viri:

- Programa monitoringa kakovosti voda za življenje sladkovodnih vrst rib za leti 2003 in 2004, ARSO,
- Poročilo o izvajanju monitoringa kakovosti voda za življenje sladkovodnih vrst rib za leto 2003, ARSO.

¹⁰⁵ Za leto 2004 nismo ocenjevali usklajenosti izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje in programom monitoringa ter ustreznosti poročanja, ker še ni potekel rok za pripravo poročila o rezultatih izvajanju monitoringa.

Usklajenost programov monitoringa tal z obstoječo zakonodajo, usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami programov monitoringa ter usklajenost poročanja o rezultatih monitoringa z zahtevami predpisov

Leto	Usklajenost programov monitoringa z obstoječo zakonodajo			Usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje in programom monitoringa			Ustreznost poročanja
	Načrtovane meritve vseh zahtevanih parametrov	Načrtovane vse zahtevane meritve	Meritve, načrtovane na vseh merilnih mestih	Opravljene meritve vseh zahtevanih parametrov	Opravljene meritve tako pogosto, kot je zahtevano	Meritve so bile opravljene na vseh zahtevanih merilnih mestih	Poročilo je bilo pripravljeno v roku
2003	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA

Viri:

- Program monitoringa tal na območju vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutskih sredstev v letu 2003, ARSO,
- Poročilo o izvajanju monitoringa tal na območju vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi fitofarmaceutskih sredstev za leto 2003, ARSO,
- Poročilo o preiskavah tal na vsebnost triazinskih, izbranih organoklornih pesticidov in diklorobenila, ZZV Maribor, IVZ.

Usklajenost programov monitoringa za podtalne vode z obstoječo zakonodajo, usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami programov monitoringa ter usklajenost poročanja o rezultatih monitoringa z zahtevami predpisov

Leto	Usklajenost programov monitoringa z obstoječo zakonodajo			Usklajenost izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje in programom monitoringa			Ustreznost ¹⁰⁶ poročanja
	Načrtovane meritve vseh zahtevanih parametrov	Načrtovane vse zahtevane meritve	Meritve, načrtovane na vseh merilnih mestih	Opravljene meritve vseh zahtevanih parametrov	Opravljene meritve tako pogosto, kot je zahtevano	Meritve so bile opravljene na vseh zahtevanih merilnih mestih	Poročilo je bilo pripravljeno v zahtevanem roku
2000				DA	DA	DA	/
2001	Programi monitoringa pred letom 2003 so bili pripravljeni na podlagi konceptualnih hidrogeoloških modelov, oziroma hidrogeoloških poznavanj posameznih vodonosnikov			NE	NE	NE	/
2002				DA	DA	DA	/
2003	DA	DA	DA	DA	NE	DA	DA
2004 ¹⁰⁷	DA	DA	DA	/	/	/	/

Viri:

- Program monitoringa kakovosti podtalnic v letu 2000, Hidrometeorološki zavod RS,
- Programi monitoringa kakovosti podtalnic za leta od 2001 do 2004, ARSO,
- Poročilo o izvajanju monitoringa kakovosti podtalnic za leto 2000, Zavod za zdravstveno varstvo Maribor, Inštitut za varstvo okolja,
- Poročila o kakovosti podzemne vode aluvijalnih vodonosnikov v letih od 2001 do 2003, ARSO.

¹⁰⁶ V obdobju od leta 2000 do 2002 še ni bila sprejeta zakonodaja, ki bi zahtevala pripravo poročil o opravljenem monitoringu, za leto 2004 pa med izvajanjem revizije še ni potekel rok za pripravo poročil o rezultatih izvajanja različnih programov monitoringa.

¹⁰⁷ Za leto 2004 nismo preverjali usklajenosti izvedenega monitoringa z zahtevami zakonodaje, ker še ni potekel rok za pripravo poročila o izvajanju programov monitoringa.

Izvajanje okoljske politike na področju varovanja voda in tal

Cilj	Osnovni ukrepi	Rok po NPVO	Implementacija	Ugotovitve
VO1-VO4	Izdelava strategije gospodarjenja z vodami s podrobnim programom izvajanja njenih prednostnih nalog za državo in posamezna prednostna območja.	1998 (vezano na sprejem Zakona o vodah).	Nacionalni program upravljanja voda je vključen v resolucijo NPVO.	Sprejete zakonodaje je bilo vezano tudi na novo evropsko zakonodajo (Vodna direktiva 60/2000/EC). Sprejete Nacionalnega programa upravljanja voda je bilo vezano tudi na sprejete ZV-1, ki je bil sprejet julija 2002, na podlagi tega zakona pa naj bi se v letu 2003 začel pripravljati Nacionalni program upravljanja voda. Ta še ni bil sprejet, vključen je v resolucijo NPVO.
VO1 76/464/EEC 86/280/EEC 91/271/EEC	Opredelitev programa ukrepov za preprečevanje onesnaževanja iz točkovnih virov za vodna območja.	1999	1999-2002 1999 2001	Do leta 2002 so bili sprejeti podzakonski predpisi, ki urejajo odvajanje odpadnih voda iz točkovnih virov onesnaževanja, in sicer: <ul style="list-style-type: none"> • 10 predpisov za vire s pretežno biorazgradljivimi odpadnimi vodami iz živilske industrije, • 24 predpisov za dejavnosti, katerih odpadne vode vsebujejo tudi nevarne snovi. V sprejetih predpisih so določeni ukrepi za zmanjševanje onesnaževanja voda v virih onesnaževanja ter mejne emisijske vrednosti. <p>Standardi kakovosti površinskih voda za nevarne snovi so bili sprejeti 2002 z Uredbo o kemijskem stanju površinskih voda. Predpisi so sestavni elementi programov zmanjševanja onesnaževanja z nevarnimi snovmi, ki so zahteva direktive 76/464/EEC o izpustih nevarnih snovi v vodno okolje.</p> <p>S sprejetjem Uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz objektov in naprav za pranje in kemično čiščenje tekstilij in Uredbe o emisiji halogeniranih hlapnih organskih spojin v zrak iz naprav, ki uporabljajo organska topila¹⁰⁸ je stekel program zmanjševanja onesnaževanja s tetrakloroetilenom, ki se uporablja za kemično čiščenje tekstilij.</p> <p>V letu 2002 je bila zaključena raziskava o emisijah živega srebra¹⁰⁹.</p> <p>Operativni program odvajanja in čiščenja komunalnih odpadnih voda za območja poselitve velikosti nad 15.000 PE¹¹⁰ (in leta 2001 še Program za odvajanje in čiščenje odpadnih voda za območja poselitve velikosti med 2.000 in 15.000 PE¹¹¹).</p>
VO2 91/676/EEC	Opredelitev programa ukrepov za preprečevanje onesnaževanja iz razpršenih virov za vodna območja	1999	2001, 2002 2004	Leta 2001 so bile sprejete spremembe in dopolnitve Uredbe o vnosu nevarnih snovi in rastlinskih hranil v tla ¹¹² , ki določa obveznost in vsebino operativnega programa za izvajanje ukrepov zaradi varstva voda pred onesnaževanjem z nitrati iz kmetijskih virov, v skladu z zahtevo direktive Evropske unije (91/676/EEC).

¹⁰⁸ Uradni list RS, št. 46/02.

¹⁰⁹ Glavni vir emisij živega srebra v vodno okolje so predvsem kemikalije, ki vsebujejo to težko kovino in emisije živega srebra iz zobozdravstva.

¹¹⁰ Uradni list RS, št. 94/99.

¹¹¹ Uradni list RS, št. 109/01.

¹¹² Uradni list RS, št. 35/01.

Cilj	Osnovni ukrepi	Rok po NPVO	Implementacija	Ugotovitve
VO3	Opredeliti program postopne odprave starih bremen.	1999	2002	Namenska sredstva za izvajanje programa postopne odprave starih bremen so se začela zagotavljati z letom 2002, in sicer iz taks, ki jo je uvedla Uredba o taksi za obremenjevanje okolja zaradi uporabe mazalnih olj in tekočin ¹¹³ . Cilj izvedbe programa je bil sanacija nekaterih odlagališč, del sredstev pa se namenja tudi nadgradnji sistema ravnanja z odpadnimi olji v Sloveniji, tj. postavitvi dodatnih objektov za prevzemanje in zbiranje odpadnih olj zaradi povečanja stopnje evidentiranih količin zbranih odpadnih olj s sedanjih 35 odstotkov na 50 odstotkov nastalih odpadnih olj do konca leta 2006.
Zakonodaja				
VO1-VO4 COM(97) 49- Final	Zakon o vodah s podzakonskimi akti.	1999	2002	Zakon o vodah je bil sprejet julija 2002 in povzema krovno zakonodajo EU na področju voda (Vodna direktiva, 60/200/EC). Zakon predvideva pripravo podzakonskih aktov v treh letih po sprejetju zakona, pripravo osnovnih programskih dokumentov načrtov upravljanja z vodami za vodni območji Donave in jadranskih rek pa do leta 2009.
VO1-VO4 COM(93)680	Sprejem predpisa o državnem monitoringu stanja vodnega okolja.	1999	2001, 2002	Državni monitoring kakovosti voda je posebej za površinske in podzemne vode urejen z naslednjimi predpisi: <ul style="list-style-type: none"> • Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinskih voda, ki se jih odvzema za oskrbo s pitno vodo, • Pravilnik o monitoringu kemijskega stanja površinskih voda¹¹⁴, • Pravilnik o imisijskem monitoringu podzemne vode¹¹⁵, • Pravilnik o imisijskem monitoringu kakovosti površinske vode za življenje sladkovodnih vrst rib¹¹⁶, • Pravilnik o monitoringu površinske vode za življenje in rast morskih školjk in morskih polžev¹¹⁷.
VO1, VO2	Revizija cenovne politike na področju oskrbe z vodo in stroškov odvajanja in čiščenja komunalnih voda.	1999	-	Revizija cenovne politike se ne izvaja celovito, ampak ob obravnavi posameznega zahtevka, ki ga za posamezno območje poda lokalna skupnost skupaj z izvajalcem javne službe.

¹¹³ Uradni list RS, št. 2/02 in 20/02.

¹¹⁴ Uradni list RS, št. 42/02.

¹¹⁵ Uradni list RS, št. 42/02.

¹¹⁶ Uradni list RS, št. 71/02.

¹¹⁷ Uradni list RS, št. 71/02.

Cilj	Osnovni ukrepi	Rok po NPVO	Implementacija	Ugotovitve
VO1, VO2	Spodbujanje in pomoč pri pripravi projektov za gradnjo objektov in naprav za čiščenje odpadnih vod kot podlaga za pridobivanje tuje finančne pomoči oz. kreditov.	2003	1999	<ul style="list-style-type: none"> • Ustanovitev Službe za pripravo in vodenje projektov v okviru Urada za evropske zadeve in mednarodne odnose na MOP (tehnična pomoč programa EU PHARE 1999). • Usposabljanje lokalnih upravnih in tehničnih institucij na področju priprave, vodenja, spremljanja, vzdrževanja in upravljanja (EU PHARE Twinning 1999, tehnična pomoč programa EU PHARE 1999). • Izdelava strokovne študije za ustanovitev učnega centra za usposabljanje lokalnih upravnih in tehničnih institucij na področju priprave, vodenja, spremljanja, vzdrževanja in upravljanja (bilateralna pomoč Francije 1999).
VO1-VO4	Reorganizacija uprave in nadzora na državni, regionalni in lokalni ravni.	1999	2000	Z reorganizacijo MOP v letu 2000 je bila vzpostavljena ARSO, ki je prevzela naloge in zaposlene na Upravi RS za varstvo narave, Hidrometeorološkem zavodu RS in Upravi RS za geofiziko. ARSO sodeluje z Inšpektoratom Republike Slovenije za okolje in prostor na področju nadzora izdanih upravnih odločb, saj je le-ta pristojen za nadzor nad celotno okoljsko zakonodajo, ki jo sprejme parlament, vlada ali minister. Na lokalni ravni opravljajo nadzor lokalne inšpekcijske službe na podlagi lokalnih predpisov.
VO1 76/464/EEC 86/280/EEC	Nadgradnja katastra virov onesnaževanja voda.	2000	1999-2002	<p>V letih 1999–2002 so bile za vzpostavitev in nadgradnjo katastra virov onesnaževanja voda izvedene naslednje naloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • sprememba zakonodaje na način, ki omogoča izdelavo in oddajo letnih poročil o obratovalnem monitoringu v elektronski obliki (Pravilnik o prvih meritvah in obratovalnem monitoringu odpadnih vod ter o pogojih za njegovo izvajanje¹¹⁸ in Odredba o obliki poročila o občasnih ali trajnih meritvah v okviru obratovalnega monitoringa odpadnih vod¹¹⁹; • izdelava elektronskih obrazcev za izdelavo letnih poročil o obratovalnem monitoringu v elektronski obliki: izdelana sta bila dva obrazca, eden za vire onesnaženja z manj iztoki odpadne vode (do šest iztokov) in drugi za vire onesnaženja z več iztoki odpadne vode (do 16 iztokov); • izvedba izobraževanja in pomoči za izvajalce monitoringa za izdelavo letnih poročil o obratovalnem monitoringu v elektronski obliki na podlagi obrazcev; • izdelava katastra virov onesnaženja; • izdelava orodja za preverjanje izpolnjenih elektronskih oblik letnih poročil o obratovalnem monitoringu in orodij za prenos podatkov iz elektronskih oblik v kataster virov onesnaženja; • povezava katastra virov onesnaženja z drugimi katastri in bazami podatkov na področju odpadnih vod; izdelane so povezave z naslednjimi katastri in bazami: Uredbe o emisijah snovi v vode, Pooblaščenim izvajalcem monitoringa, Oprostitve taks, Komunalne in skupne čistilne naprave.

¹¹⁸ Uradni list RS, št. 35/96, 29/00 in 106/01.

¹¹⁹ Uradni list RS, št. 1/01 in 106/01.

Cilj	Osnovni ukrepi	Rok po NPVO	Implementacija	Ugotovitve
Investicije				
VO1 91/271/EEC	Gradnja naprav za čiščenje komunalnih čistilnih naprav in sistemov zbiranja odplak: • gradnja ca. 15 čistilnih naprav za naselja 2000–15.000 prebivalcev.	2003	2004	Izvedene so bile vse investicije, ki so bile načrtovane do leta 2004.
VO1 91/271/EEC	Dogradnja kanalizacijskih sistemov			
VO1, VO2, VO3 80/68/EEC 75/440/EEC 80/778/EEC	Izdelava programa interventnih ukrepov za zaustavitev ogrožanja kakovosti podtalnic in drugih pomembnih virov za oskrbo z vodo.	1999	2002	V novembru 2002 je Vlada RS sprejeta predpisa: <ul style="list-style-type: none"> • Uredbo o določanju statusa zaradi pesticidov ogroženega območja vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij in o ukrepih celovite sanacije ter • Odlok o območjih vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij, ogroženih zaradi pesticidov¹²⁰. <p>Predpisa določata ogrožena območja vodonosnikov in njihovih hidrografskih zaledij zaradi pesticidov, ukrepe celovite sanacije vodnih teles podzemne vode, prepovedi uporabe nekaterih fitofarmaceutskih sredstev ter način merjenja vsebnosti aktivnih snovi v tleh.</p>
Raziskovanje				
VO1	Strokovne podlage za določitev evtrofikacijskih območij.	1999	2001	Sprejeta Uredba o spremembah in dopolnitvah uredbe o emisiji snovi pri odvajanju odpadnih vod iz komunalnih čistilnih naprav ¹²¹ , ki ta območja opredeljuje in zanje določa zagotavljanje terciarnega načina čiščenja komunalnih odpadnih voda za območja poselitve, večja od 10.000 populacijskih enot.
VO1-VO4	Razvoj metodologije za celovito vrednotenje vplivov na vodno okolje.	2000	Ni bilo izvedeno.	Posebna metodologija za vrednotenje vplivov na vodno okolje ni bila izvedena. Vplivi na vodno okolje bodo v skladu z ZV-1 in okvirno vodno direktivo ovrednoteni na podlagi metodologije v okviru načrtov upravljanja z vodami.
Politika varovanja tal				
TLA 1	Priprava programa za sanacijo onesnaženih tal.	2000	1999, 2000	V letih 1999 in 2000 so bile izvedene raziskave onesnaženosti tal, ki so vključevale tudi predlog programa ukrepov nujnih sanacij. Izdelan je bil mehanizem za sprejemanje odločitev potrebnih omejitev rabe tal in načinov možnih sanacij glede na doseženo stopnjo onesnaženosti tal. Program sanacije onesnaženosti tal ni bil izdelan.

¹²⁰ Uradni list RS, št. 97/02.

¹²¹ Uradni list RS, št. 31/01.

Cilj	Osnovni ukrepi	Rok po NPVO	Implementacija	Ugotovitve
TLA 1 do 3	Priprava in sprejem predpisa državnega monitoringa tal.	2001	2002 in predvidoma 2004; ukrep je vključen v resolucijo NPVO, izveden naj bi bil do 2008.	V letu 2002 so bile izdelane strokovne podlage za pripravo predpisa državnega monitoringa tal, na podlagi katerega bo zagotovljeno stalno spremljanje onesnaženosti tal po enotni in mednarodno primerljivi metodologiji. Glede na dejstvo, da se v okviru Evropske unije pripravlja predlog posebne direktive s to tematiko, je bil podan predlog za ureditev tega področja hkrati z Evropsko unijo.
TLA 1 do 3	Vzpostavitev baze podatkov o emisijah snovi v tla in stanju onesnaženosti tal.	2000	Ukrep je vključen v resolucijo NPVO, izveden naj bi bil do 2006.	V okviru sistema EIONET je kot državni referenčni center za podatke o tleh predstavljena Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo (Center za pedologijo in varstvo okolja), kjer je možno pridobiti vse podatke o stanju onesnaženosti tal na doslej raziskanih področjih v okviru projekta MOP Raziskave onesnaženosti tal v Republiki Sloveniji. Podatki o emisijah snovi v tla se na podlagi dovoljenj za vnos nevarnih snovi v tla zbirajo pri ARSO.

Vir: Nacionalni program varstva okolja in Poročilo o stanju okolja, 2002.

Investicije po občinah glede na vire financiranja v obdobju od leta 2000 do leta 2004

Občine	Leto	Investicije v zbiranje in ravnanje z odpadki v tisoč tolarjih			Investicije v ravnanje z odpadno vodo v tisoč tolarjih			Investicije v ostale dejavnosti v tisoč tolarjih			Skupaj v tisoč tolarjih
		Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	
CANKOVA	2000	24.890			1.195		/	0			26.085
	2001	1.984			624		495	0			3.103
	2002	6.021		1.460	3.660		656	0			11.797
	2003	5.662		1.896	11.118		811	30.103			49.590
	2004	4.334			17.191			38.011			59.536
	Skupaj	42.891		3.356	33.788		1.962	68.114			150.111
DOBROVNIK	2000	0			13.767		3.265	5.443			22.475
	2001	2.109			26.656		0	9.121			37.886
	2002	262		1.161	54.587		4.354	0			60.364
	2003	(1.351)		1.374	130.124		4.576	0			134.723
	2004	702			11.936			0			12.638
	Skupaj	1.722		2.535	237.070		12.195	14.564			268.086
GORNJI PETROVCI	2000	3.598					/	0			3.598
	2001	3.257					/	12.963			16.220
	2002	6.517		1.485			/	0			8.002
	2003	3.045		1.529				0			4.574
	2004	8.316						0			8.316
	Skupaj	24.733		3.014	0		0	12.963			40.710
GRAD	2000	4.042					/	0			4.042
	2001	2.973			266		/	0			3.239
	2002	3.047		1.359	32.978		/	120			37.504
	2003	4.628		1.409	78		/	2.918			9.033
	2004	5.859			1.886			8.792			16.537
	Skupaj	20.549		2.768	35.208			11.830			70.355

Občine	Leto	Investicije v zbiranje in ravnanje z odpadki v tisoč tolarjih			Investicije v ravnanje z odpadno vodo v tisoč tolarjih			Investicije v ostale dejavnosti v tisoč tolarjih			Skupaj v tisoč tolarjih
		Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	
HODOŠ	2000	293			12.000		/	62			12.355
	2001	346			14.019		1.374	0			15.739
	2002	639		228	49.641		1.861	80			52.449
	2003	518		350	5.247		1.436	4.598			12.149
	2004	1.506			2.000			7.327			10.833
	Skupaj	3.302		578	82.907		4.671	12.067			103.525
KOBILJE	2000	8.418			18.130		783	0			27.331
	2001	461			18.133	8.629	584	0			27.807
	2002	228		230	2.755		108	0			3.321
	2003	344		361	1.576		300	0			2.581
	2004	860			1.980			0			2.840
	Skupaj	10.311		591	42.574	8.629	1.775	0			63.880
KUZMA	2000	12.042					/	0			12.042
	2001	4.411					/	5.200			9.611
	2002	16.085		608	821		/	4.298			21.812
	2003	11.987		625	2		/	1.010			13.624
	2004	4.503			0			287			4.790
	Skupaj	49.028		1.233	823			10.795			61.879
MORAVSKE TOPLICE	2000	5.443			121.171		18.889	136.174			281.677
	2001	4.772			104.160	24.256	6.417	66.979			206.584
	2002	6.328		7.628	57.448	43.312	25.731	0			140.447
	2003	21.713		7.851	71.824	12.723	23.915	0			138.026
	2004	29.603			52.304			0			81.907
	Skupaj	67.859		15.479	406.907	80.291	74.952	203.153			848.641
PUCONCI	2000	7.832			109.413		/	4.125			121.370
	2001	4.781			37.199		/	8.570			50.550
	2002	143.046		3.409	3.792		/	4.317			154.564
	2003	185.603		3.510	68.156		19.017	0			276.286
	2004	182.773			6.660			0			189.433
	Skupaj	524.035		6.919	225.220		19.017	17.012			792.203

Občine	Leto	Investicije v zbiranje in ravnanje z odpadki v tisoč tolarjih			Investicije v ravnanje z odpadno vodo v tisoč tolarjih			Investicije v ostale dejavnosti v tisoč tolarjih			Skupaj v tisoč tolarjih
		Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	Občine	Drž. proračun	Takse	
ROGAŠOVCI	2000	3.837					/	0			3.837
	2001	3.460					/	0			3.460
	2002	5.933		2.092			/	0			8.025
	2003	8.375		2.154			/	0			10.529
	2004	8.219						0			8.219
	Skupaj	29.824		4.246	0			0			4.070
ŠALOVCI	2000	2.496					/	0			2.496
	2001	1.547					/	0			1.547
	2002	3.272		1.088	15.854		/	0			20.214
	2003	3.547		1.120	9.182		/	0			13.849
	2004	2.952			33.809			0			36.761
	Skupaj	13.814		2.208	58.845			0			74.867
GORNJA RADGONA	2000	0			37.700		27.915	0			65.615
	2001	4.600			45.482		33.485	0			83.567
	2002	13.377		16.486	35.619		37.380	0			102.862
	2003	26.759		3.099	9.851		40.959	0			80.668
	2004	24.364			81.762			0			106.126
	Skupaj	69.100		19.585	210.414		139.739	0			438.838
ŠENTILJ	2000				25.041		18.662	31.939			75.642
	2001				90.797		24.606	44.626			160.029
	2002				54.955		32.694	104.332			191.981
	2003				82.203		36.834	108.947			227.984
	2004				66.561			187.965			254.526
	Skupaj	0		0	319.557		112.796	477.809			910.162
SKUPAJ	2000	72.891			338.417			177.743			658.565
	2001	34.701			337.336	32.885		147.459			619.342
	2002	204.755		37.234	312.110	43.312		113.147			813.342
	2003	270.830		25.278	389.361	12.723		147.576			973.616
	2004	273.991			276.089			242.382			792.462
	SKUPAJ VSA LETA	857.168		62.512	1.653.313	88.920	367.107	828.307			3.857.327

Vir: Podatki Ministrstva za finance in občin.

RAČUNSKO SODIŠČE REPUBLIKE SLOVENIJE · THE COURT OF AUDIT OF THE REPUBLIC OF SLOVENIA
Slovenska cesta 50, 1000 Ljubljana, Slovenija · tel.: +386 (0) 1 478 5800 · fax: + 386 (0) 1 478 5891
sloaud@rs-rs.si · www.rs-rs.si

Enota Maribor / Maribor Office

Ulica heroja Bračiča 6, 2000 Maribor, Slovenija · tel.: +386 (0) 2 250 5880 · fax: +386 (0) 2 250 5896